

ความตระหนักในคุณค่าการอ่านของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
กรณีศึกษาเฉพาะโรงเรียนศูนย์รวมน้ำใจ



งานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
วิชา ปถ. 692 ภาคนิพนธ์ระดับสูง และวิชา ปถ. 693 การวิจัยทางการประถมศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พฤษภาคม 2548
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ความตระหนักในคุณค่าการอ่านของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
กรณีศึกษาเฉพาะโรงเรียนศูนย์รวมน้ำใจ



งานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
วิชา ปถ. 692 ภาคนิพนธ์ระดับสูง และวิชา ปถ. 693 การวิจัยทางการประถมศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พฤษภาคม 2548

พัทธนันท์ สุขมา. (2548). ความตระหนักในคุณค่าการอ่านของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 กรณีศึกษาเฉพาะโรงเรียนศูนย์รวมน้ำใจ. งานวิจัย กศ.ม. (การประถมศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความตระหนักในคุณค่าของการอ่านของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนศูนย์รวมน้ำใจ ตามตัวแปร เพศ และระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนศูนย์รวมน้ำใจ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 3 ชั้นเรียน คือ ชั้น ป.4, ป.5 และ ป.6 รวม 13 ห้องเรียน มีจำนวนนักเรียน 222 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย โดยใช้การคำนวณจากสูตรของยามาเน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าคือ แบบสอบถามวัดความตระหนักในคุณค่าการอ่าน จำนวน 20 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) ค่าที (t - test) และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way Analysis of Variance)

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ของโรงเรียนศูนย์รวมน้ำใจมีความตระหนักในคุณค่าการอ่านสูง
2. นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ของโรงเรียนศูนย์รวมน้ำใจที่มีเพศต่างกันมีความตระหนักในคุณค่าการอ่านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ของโรงเรียนศูนย์รวมน้ำใจที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมแตกต่างกัน มีความตระหนักในคุณค่าของการอ่านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนศูนย์รวมน้ำใจที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมในระดับ 2.50 - 2.74 และ 2.75 ขึ้นไป มีความตระหนักในคุณค่าการอ่านสูงกว่านักเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 2.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

THE AWARENESS IN READING VALUE
OF THE SECOND LEVEL



This research is a part of education in EL. 692 and EL. 693
For the Master Degree Program
At Srinakharinwirot University
May 2005

Pattanun Sukma. (2004). *The Awareness in Reading Value of The Second Level Students A Case Study at Soon Ruam Nam Jai School*. Master Project, M.Ed. (Elementary Education)., Bangkok Graduate School, Srinakharinwirot University.

The purposes of this research were to study and compare The Awareness in Reading Value of The Second Level Students : A Case Study at Soon Ruam Nam Jai School classified by genders and learning achievement.

The samples were 222 of the second level students these students were Prathomsuksa 4-6 in the second semester of the 2003 academic year at Soon Ruam Nam Jai School that selected by simple random sampling that was Yamane's method. The research instruments were questionnaires of the awareness in reading value 20 item. The data were statistical analyzed in terms of mean standard deviation t-test and f-test.

The findings revealed that :

1. The students of the second level students at Soon Ruam Nam Jai School were found to have a high of the awareness in reading value.
2. A Significant difference at .01 level was found in the students of the second level students at Soon Ruam Nam Jai School to have the awareness in reading value with different genders.
3. A Significant difference at .05 level was found in the students of the second level students at Soon Ruam Nam Jai School to have the awareness in reading value with different grade point average. The findings also indicated that students of the second level students at Soon Ruam Nam Jai School were found to have grade point average 2.50-2.74 and 2.75 up a higher level of students to have lower grade point average 2.50 with a significant difference at .05 level.

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณางานวิจัยฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการประถมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุมและกรรมการสอบ

.....

ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สนั่น มีขันหมาก)

.....

กรรมการ

(อาจารย์ทัศนาก ทอภักดี)



ประกาศคุณูปการ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลงได้โดยได้รับความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สนั่น มีขันหมาก ที่ได้ให้คำแนะนำและตรวจแก้ไขงานวิจัย ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทัศนาก ทอภักดี ที่ได้ให้คำแนะนำและตรวจแก้ไขงานวิจัยในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์เสงี่ยม แสงโชติ อาจารย์วินัส กังสกุล อาจารย์สุทธิสินี ยืนช้อน และ รองศาสตราจารย์ ดร.นภาพร สิงห์ทนต์ ที่ทุกท่านได้กรุณาอ่านและให้คำแนะนำเกี่ยวกับแบบสอบถาม

นอกจากนี้ผู้วิจัยต้องขอขอบคุณพี่ๆ เพื่อนๆ และน้องๆ ที่ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ และให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งในการเก็บรวบรวมข้อมูล

พัทธนันท์ สุขมา

สารบัญ

บทที่

หน้า

1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการวิจัย	3
	ความสำคัญของการวิจัย	3
	ขอบเขตของการวิจัย	3
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	3
	ตัวแปรที่ศึกษา	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ	4
	สมมติฐานในการวิจัย	4
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
	ความหมายและความสำคัญของการอ่าน และนิสัยรักการอ่าน	5
	องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการอ่าน	13
	การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อนิสัย รักการอ่าน	17
	ความหมายของความตระหนัก	22
	ขั้นตอนและกระบวนการเกิดความตระหนัก	24
	การวัดความตระหนัก	27
	แนวทางในการพัฒนาการตระหนักรู้ในตนเอง	27
	เพศกับการพัฒนาการตระหนักรู้ในตนเอง	31
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	32
3	วิธีดำเนินการวิจัย	35
	การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	35
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	36
	ขั้นตอนการดำเนินการรวบรวมข้อมูล	38
	การวิเคราะห์ข้อมูล	38
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	39

สารบัญ

บทที่	หน้า
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 41
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล 41	
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 42	
5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ 46
ความมุ่งหมายของการวิจัย 46	
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า 46	
วิธีดำเนินการวิจัย 46	
การวิเคราะห์ข้อมูล 47	
สรุปผลการวิจัย 47	
อภิปรายผล 48	
ข้อเสนอแนะทั่วไป 50	
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป 50	
บรรณานุกรม 51	
ภาคผนวก 57	
ภาคผนวก ก 58	
ภาคผนวก ข 60	
ประวัติย่อผู้วิจัย 64	

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	ค่าสถิติพื้นฐานของความตระหนักในการอ่านของนักเรียนจำแนกตามเพศ	42
2	ค่าสถิติพื้นฐานของความตระหนักในการอ่านของนักเรียน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	43
3	การเปรียบเทียบความแตกต่างของความตระหนักในคุณค่าการอ่าน จำแนกตามเพศ	43
4	การวิเคราะห์ความแปรปรวนความตระหนักในคุณค่าการอ่าน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	44
5	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของคะแนนเฉลี่ยความตระหนักในคุณค่า การอ่านที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน ด้วยสถิติทดสอบ Scheffe'	45



บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

- 1 โครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรม ปัญญาและองค์ประกอบ
ส่วนบุคคลและอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อม 18
- 2 ความเชื่อในความสามารถของตนเองเป็นการตัดสินใจความสามารถใน
การทำงานของตนเอง 19
- 3 ขั้นตอนและกระบวนการเกิดความตระหนัก 24



บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การอ่านเป็นบ่อเกิดแห่งความรู้ทั้งมวล เป็นปัจจัยพื้นฐานในการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน และเป็นพื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิตในปัจจุบัน นอกจากนี้การอ่านยังช่วยเสริมสร้างสติปัญญา ความฉลาด ทำให้เป็นคนคิดเป็น มีความคิดกว้างขวางและยังเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะทำให้เด็ก ได้เติบโตขึ้นเป็นคนที่มีคุณภาพของสังคมได้เป็นอย่างดี

การอ่านเป็นสิ่งสำคัญในชีวิตประจำวันของคนในสังคม เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ และทำให้คนได้รู้จักคิดวิเคราะห์ สรุปแยกแยะข้อมูลข่าวสารที่ได้รับ เพื่อพัฒนาตนเองให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม เพราะสังคมปัจจุบันเป็นสังคมที่ความเจริญทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเติบโตอย่างรวดเร็วทำให้การแพร่กระจายของข่าวสารนั้นเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วทั่วโลก เป็นยุคการสื่อสารที่ไร้พรมแดน ทำให้คนในสังคมต้องติดตามความเคลื่อนไหวตลอดเวลา การอ่านจึงเป็นหนทางหนึ่งที่จะทำให้คนในสังคมได้พัฒนาความเจริญของงานทางสมองและสติปัญญา แม้ว่าจะพ้นวัยเรียนไปแล้วก็ตาม ผู้ที่อ่านหนังสือไม่ออกมักจะเสียเปรียบกลายเป็นคนล้าหลังไม่ทันโลก ไม่ทันเหตุการณ์ อาจจะถูกหลอก เสียรู้ได้ง่ายและไม่เชื่อมั่นตนเอง ไม่มีความสุขในการเข้าสังคม การอ่านหนังสือไม่ออกทำให้บุคคลนั้นรู้สึกกว่าตนเองไร้ศักดิ์ศรี ไม่สามารถร่วมพูดคุยเรื่องต่างๆ กับผู้อื่นได้อย่างเท่าเทียมกัน ดังเช่น สุภาษิตของชาวฝรั่งเศสว่า “Moins je lis, moins j' apprends” ซึ่งหมายความว่า “ยิ่งอ่านน้อย ก็เข้าใจน้อย” นอกจากนี้ ฟรานซิส เบคอน (Francis Bacon) ดัดลี (1994 : ไม่มีเลขหน้า) ได้กล่าวว่า การอ่านทำให้เป็นคนโดยสมบูรณ์ (Reading make a full man) ดังนั้นการอ่านจึงเป็นทักษะเบื้องต้นที่มนุษย์ทุกคนจำเป็นที่จะต้องใช้ในการดำรงชีวิต และในการศึกษาในระบบโรงเรียนเป้าหมายขั้นพื้นฐานนั้น ก็มุ่งที่จะให้ผู้เรียนอ่านออกเขียนได้ มีทักษะในการแสวงหาความรู้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพ ดังที่ ปราณี รัตนะ (2541 : 1) ได้กล่าวว่า การปลูกฝังให้คนรักการอ่านจึงเป็นการแก้ปัญหาการไม่รู้หนังสือซึ่งจะมีผลต่อคุณภาพของคนในสังคมและประเทศชาติ และการที่จะพิจารณาว่าสังคมใดเป็นสังคมที่พัฒนาจึงดูได้จากนิสัยรักการอ่านของคนในสังคม ดังที่ดวงเดือน พันธุมนาวิน อรพินทร์ ชูชม และสุภาพร ลอยด์ (2529 : 49) ได้กล่าวว่า ประเทศที่มีความเจริญ เช่น สหรัฐอเมริกา อังกฤษและประเทศอื่นๆ ในยุโรป รวมทั้งญี่ปุ่น คนในสังคมมีนิสัยรักการอ่านมากกว่าประเทศด้อยพัฒนา เพราะการอ่านเป็นรากฐานสำคัญของการศึกษา ในการเรียนวิชาต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นในห้องเรียนหรือนอกห้องเรียน ล้วนแต่ใช้การอ่านเป็นสื่อในการเรียนรู้ทั้งสิ้น กิจกรรมในสถานศึกษา 80-90% จะต้องอาศัยการอ่าน ผู้เรียนจะต้องมีความสามารถในการอ่านจึงจะสามารถร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี (Unesco.

1972 : 32) นอกจากนี้การพัฒนาสังคมที่ดีนั้น อุปกรณ์สำคัญก็คือ “การอ่าน” ผู้ที่อ่านมากก็ย่อมจะมีมุมมองและวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลและเป็นคนยืดหยุ่น สามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมและพัฒนาสังคมได้ ดังนั้นเมื่อทุกคนมีคุณภาพชีวิตที่ดี สังคมนั้นก็ย่อมจะดีไปด้วย

คุณค่าของการอ่านอีกประการหนึ่งก็คือ “ช่วยผ่อนคลายความเครียด” ผู้คนในยุคปัจจุบันประสบกับความเครียดสูง เพราะสภาวะเศรษฐกิจหน้าที่การงาน ความรับผิดชอบต่อครอบครัวและสังคม ตลอดจนสภาพสิ่งแวดล้อม อากาศ การจราจร ล้วนทำให้เกิดความเครียดซึ่งจะก่อให้เกิดปัญหาทางสุขภาพ จิตใจและสังคมตามมา (ไพพรรณ อินทนิล. 2546) ซึ่งเราสามารถลดความเครียดด้วยการอ่านหนังสือที่ตนชอบดังพระราชนิพนธ์ใน สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (2521 : 125 - 126) ที่ว่า

“หนังสือนี้มีมากมายหลายชนิด	นำดวงจิตเร้าร้อนขึ้นสดใส
ให้ความรู้สำรับบันเทิงใจ	ฉนั้นจึงใฝ่ใจสมานอ่านทุกวัน
มีวิชาหลายอย่างต่างจำพวก	ล้วนสะดวกค้นได้ให้สุขสันต์
วิชาการสรรมาสารพัน	ชั่วชีวิตฉันอ่านได้ไม่เบื่อเลย”

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับสภาพการอ่านของคนไทยพบว่าปีหนึ่งๆ คนไทยอ่านหนังสือน้อยมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนไทย (ไพพรรณ อินทนิล. 2546) และนิสัยรักการอ่านของคนไทยยังอยู่ในระดับน้อยเมื่อเทียบกับคนญี่ปุ่น คนยุโรปและชาติอื่นๆ ที่มีพัฒนาการทางเศรษฐกิจและสังคมมากกว่า (ปราณี รัตนัง. 2541) ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ประเทศไทยพัฒนาช้ากว่าประเทศที่มีความเจริญทางด้านการศึกษาและเศรษฐกิจ เพราะการพัฒนาประเทศนั้นไม่ใช่พัฒนาเฉพาะการเมืองและเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ควรที่จะพัฒนาในทุกๆ ด้าน โดยเฉพาะนิสัยรักการอ่าน ซึ่งเราสังเกตได้จากการใช้เวลาว่าง ส่วนใหญ่มักจะปล่อยให้เสียไปโดยเปล่าประโยชน์ โดยเฉพาะเด็กในปัจจุบัน กิจกรรมการอ่านหนังสือในยามว่างนั้นน้อยมาก ส่วนใหญ่จะใช้เวลาหมดไปกับกิจกรรมบันเทิงหรือนันทนาการในรูปแบบต่างๆ โดยเฉพาะการเล่นเกมส์ ถึงแม้ในปัจจุบันนั้นปริมาณคนไทยจะรู้หนังสือเพิ่มมากขึ้น แต่คนไทยก็ยังไม่ค่อยมีนิสัยรักการอ่าน เพราะการอ่านนั้นไม่ได้เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ต้องได้รับการปลูกฝัง กระตุ้นและส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง และการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านนั้นจำเป็นที่จะต้องทำตั้งแต่อายุยังน้อย และด้วยเหตุนี้รัฐบาลจึงได้ประกาศนโยบายเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้คนไทยมีนิสัยรักการอ่านมากขึ้น โดยกำหนดให้ปีพุทธศักราช 2546 “เป็นปีแห่งการส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้” และองค์การสหประชาชาติได้เสนอให้ประเทศสมาชิกทุกประเทศช่วยกันรณรงค์ให้ทุกคนในโลกนี้อ่านหนังสือให้ออกทั้งหมดในปี พ.ศ.2543 เพราะตระหนักในความสำคัญของการอ่านและเพื่อให้เด็กได้ตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของการอ่านหนังสือซึ่งเปรียบเป็นปราการด่านแรกในการที่จะทำให้เด็กเกิดความรักในการอ่าน และมีนิสัยรักการอ่านติดตัวไปตลอดชีวิต

ความตระหนักมีคุณลักษณะทางจิตวิทยาที่ทำให้คนมีความเพียรพยายามจะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จเป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงการเกิดความรู้ของบุคคลหรือการที่บุคคลแสดงความรู้สึกรับผิดชอบต่อปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น (Good. 1973 : 54) หรือการกระทำที่แสดงว่า จำได้ การรับรู้หรือมีความรู้ หรือมีความสำนึก (Consciousness) ต่อเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง ดังนั้นการที่จะทำให้เด็กมีนิสัยรักการอ่านได้นั้น เราจะต้องให้เด็กเกิดความตระหนักในคุณค่าการอ่านเสียก่อน จึงจะเป็นการง่ายที่เราจะสนับสนุน ส่งเสริม หรือจัดโครงการต่างๆ เกี่ยวกับการอ่านให้กับเด็ก ไม่ว่าจะเป็นการส่งเสริมทั้งในระบบโรงเรียนหรือนอกระบบโรงเรียน และหากเด็กมีความตระหนักในคุณค่าของการอ่านแล้วนั้น กิจกรรมต่างๆ เหล่านี้ก็จะประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดี

ด้วยความสำคัญของการอ่านดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความตระหนักในคุณค่าการอ่านของเด็กเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหานิสัยการรักการอ่านและเป็นแนวทางในการสร้างนิสัยรักการอ่าน เพราะมีความจำเป็นต่อการเรียนและเพื่อให้เด็กมีนิสัยรักการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองตลอดไปและเพื่อให้เด็กได้ตระหนักถึงความสำคัญของตนเองในฐานะที่เป็นพลเมืองคนหนึ่งของสังคม

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความตระหนักในคุณค่าของการอ่านของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนศูนย์รวมน้ำใจ ตามตัวแปร เพศ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ความสำคัญของการวิจัย

เพื่อทราบข้อมูลของนักเรียนว่ามีความตระหนักในคุณค่าของการอ่านมากน้อยเพียงใด และเพื่อเป็นแนวทางให้ครูผู้สอน ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องได้ศึกษาค้นคว้า ในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้แก่เด็ก ตลอดจนทำให้ทุกฝ่ายได้ตระหนักถึงความสำคัญของตนเองในฐานะที่เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่นำมาศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 2 ในโรงเรียนศูนย์รวมน้ำใจ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 3 ชั้นเรียน คือ ชั้น ป.4 ,ป.5 และ ป.6 รวมจำนวน 13 ห้องเรียน มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 496 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนศูนย์รวมน้ำใจ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 3 ชั้นเรียน คือ ชั้น ป.4, ป.5 และ ป.6 รวมจำนวนทั้งหมด 13 ห้องเรียน มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 222 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายโดยใช้การคำนวณจากสูตรของยามานะ (วิเชียร เกตุสิงห์. 2537 : 27) และจากนั้นทำการสุ่มอีกครั้งโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2. ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ

1.1 เพศ แบ่งเป็น 2 ระดับคือ

1.1.1 เพศชาย

1.1.2 เพศหญิง

1.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบ่งเป็น 3 ระดับคือ

1.2.1 ระดับคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า 2.50

1.2.2 ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.50 – 2.74

1.2.3 ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.75 ขึ้นไป

2. ตัวแปรตาม คือ ความตระหนักในคุณค่าการอ่าน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความตระหนักในคุณค่าการอ่าน หมายถึง ลักษณะอาการของการรับรู้คิดได้ รู้สำนึกของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนศูนย์รวมน้ำใจถึงความสำคัญและ คุณค่าการอ่าน รู้ถึงประโยชน์ของการอ่านที่มีต่อการใช้ชีวิตประจำวัน และการแก้ไขปัญหา รู้ว่าสิ่งที่อ่านมีประโยชน์ต่อตนเองหรือผู้อื่นอย่างไร เช่น อ่านเพื่อให้ได้รับความรู้ อ่านเพื่อความบันเทิงหรือจรรโลงใจ มีทัศนคติที่ดีต่อการอ่าน นำความรู้ที่ได้จากการอ่านมาใช้ให้เกิดประโยชน์ มีความเชื่อว่าการอ่านหนังสือที่เนื้อหา มีคุณค่าจะให้ประโยชน์ เช่น ความรู้ ความบันเทิง คติสอนใจ

2. นักเรียน หมายถึง นักเรียนชายและหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ ในช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนศูนย์รวมน้ำใจ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547

3. ระดับคะแนนเฉลี่ย หมายถึง คะแนนที่ได้จากผลการสอบประจำภาคเรียนที่ 1 ของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่มีเพศต่างกันมีความตระหนักในคุณค่าการอ่านแตกต่างกัน
2. นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีความตระหนักในคุณค่าการอ่านแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมเอกสารในส่วนของทฤษฎี บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิสัยรักการอ่าน และความตระหนักรู้ในตนเอง โดยนำเสนอตามลำดับหัวข้อดังนี้

1. ความหมายและความสำคัญ ของการอ่าน และนิสัยรักการอ่าน
2. องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการอ่าน
3. การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่าน
4. ความหมายของความตระหนัก
5. ขั้นตอนและกระบวนการเกิดความตระหนัก
6. ปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดความตระหนัก
7. การวัดความตระหนัก
8. แนวทางในการพัฒนาการตระหนักรู้ในตนเอง
9. เพศกับการพัฒนาการตระหนักรู้ในตนเอง
10. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายและความสำคัญ ของการอ่านและนิสัยรักการอ่าน

การอ่าน

เสริมศรี หอทิमारกุล (2529 : 348) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การอ่าน หมายถึง การแปลสัญลักษณ์ออกมาเป็นความหมายที่ใช้สื่อความคิดระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่านให้เข้าใจตรงกัน และผู้อ่านนำความหมายที่ได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ซึ่งมีลักษณะสำคัญอยู่ 2 ประการ คือ ประการที่หนึ่ง การอ่านเป็นลักษณะทางอารมณ์และสังคม ซึ่งมีอิทธิพลต่อการสร้างทัศนคติ บุคลิกภาพ และทำให้เข้าใจในสิ่งต่างๆ ได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น รวมทั้งยังกระตุ้นให้เกิดความเจริญทางสติปัญญา ประการที่สอง การอ่านมีลักษณะทางภาษา คือ ทำให้ผู้อ่านได้รู้จักคำศัพท์มากขึ้น รู้ความสัมพันธ์ระหว่างคำศัพท์และความคิด และมีวิจารณญาณในความคิดต่างๆ (ทวีศักดิ์ เดชาเลิศ. 2528 : 11; อ้างอิงมาจาก Wilson. 1970 : 255)

สุนทร แก้วลาย (2512 : 2) ได้สรุปถึงความหมายของการอ่านในด้านจิตวิทยาไว้ดังนี้

1. การอ่านต้องใช้ประสาทสัมผัส การมองเห็น ได้ยิน การสัมผัสทางกาย
2. การอ่านเป็นกระบวนการรับรู้
3. การอ่านหมายถึงการตอบสนองที่ได้รับอิทธิพลจากแรงจูงใจ

4. การอ่านเป็นกระบวนการอย่างหนึ่ง กฎเกี่ยวกับการจำ การลืม

5. การอ่านหมายถึงพัฒนาการ

6. การอ่านเป็นความมกงามอย่างหนึ่ง เพราะทำให้บุคคลเจริญงอกงามทางกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และทัศนคติ

7. การอ่านเป็นพฤติกรรมที่เกิดจากความสนใจ ทั้งจากสิ่งเร้าภายใน ได้แก่ ความต้องการที่จะได้รู้เรื่องราวต่างๆ และสิ่งเร้าภายนอก ได้แก่ การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการอ่าน เป็นต้น

8. การอ่านเป็นวิถีทางของการเรียนรู้ คือ ต้องใช้ทักษะทั้งในด้านการอ่าน และการเรียนเพื่อเรียนรู้ในเรื่องหนึ่งๆ

การอ่านคือกระบวนการในการแปลความหมายของตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ที่มีการจัดบันทึกไว้ การอ่านเป็นกระบวนการที่ซับซ้อน ลักษณะของการอ่านจะต้องทำความเข้าใจความหมายของเรื่องที่อ่าน ความหมายดังกล่าวไม่ได้เกิดจากตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ที่อ่านนั้น แต่ขึ้นอยู่กับกระบวนการกระตุ้นให้เกิดความคิดรวบยอดหรือจินตนาการของผู้อ่านเป็นสำคัญโดยอาศัยประสบการณ์เดิมของผู้อ่านเป็นพื้นฐาน การอ่านจึงเป็นกระบวนการที่ประกอบด้วย การแปลความ การตอบสนอง การกำหนดความมุ่งหมาย ซึ่งขึ้นอยู่กับคุณภาพและปริมาณของประสบการณ์ซึ่งผู้อ่านมีมาก่อน(ประทีน มหาจันทร์. 2530 : 13) และการอ่านยังเป็นเสมือนประตูที่จะนำเราไปสู่เรื่องราว และความรู้ต่างๆ ที่ผู้อื่นได้เคยประสบหรือเรียนรู้มาแล้วและได้นำความรู้ความคิดนั้นมาถ่ายทอดไว้ในหนังสือ ซึ่งถือได้ว่าการอ่านจัดเป็นการสื่อสารประเภทหนึ่งที่ต้องใช้ทักษะ อันเป็นกระบวนการที่ซับซ้อน เริ่มจากการเข้าใจสัญลักษณ์ที่ใช้แทนความหมายทางภาษาพูด การเข้าใจโครงสร้างทางภาษา และสามารถจับประเด็นจากเรื่องที่อ่านได้โดยไม่จำเป็นต้องออกเสียงก็เข้าใจความหมายได้ (บันลือ พฤกษ์วัน. 2532 : 2)

นอกจากนี้ ศรีรัตน์ เจริญจันทร์ (2538 : 2) ได้กล่าวว่า การอ่านนั้นเกิดจากองค์ประกอบระหว่างตัวอักษรหรือสัญลักษณ์และการรับรู้ร่วมกันว่า ถ้าพบเครื่องหมายนี้ให้ออกเสียงว่าอะไร และหมายความว่าอะไร ดังนั้นการอ่านจึงเป็นการแปลความหมายจากตัวอักษรออกมาเป็นความคิด หัวใจของการอ่านจึงอยู่ที่การเข้าใจความหมายของคำ ซึ่งสรุปเป็นกระบวนการของการอ่านเป็น 4 ขั้นตอนดังนี้

1. การรู้จักคำ หมายถึง การตระหนักหรือรับรู้ประสบการณ์จากการถูกกระตุ้นด้วยสัญลักษณ์ นั่นคือผู้อ่านจะต้องรู้จักคำนั้นๆ ดีพอที่จะเข้าใจความหมาย

2. เข้าใจความหมายของคำ วลี และประโยค ที่ประกอบเป็นข้อความแล้ว โดยใช้ประสบการณ์เดิมของตนมาช่วยให้เข้าใจเนื้อหาที่อ่าน รู้จักพิจารณาถึงจุดประสงค์ของผู้เขียนที่ต้องการจะสื่อ รวมทั้งอคติของผู้เขียนที่แฝงอยู่ในเรื่องที่อ่าน

3. ขั้นปฏิกิริยา คือ ประเมินได้ว่าข้อความที่ได้อ่านนั้นจะยอมรับหรือปฏิเสธ เพราะเหตุผลใด ซึ่งขั้นนี้จะต้องใช้ความละเอียดลึกซึ้งมากขึ้นอีก เพราะต้องมีการลำดับเรียบเรียงเรื่องราวให้เป็นของตัวเองเพื่อให้เข้าใจยิ่งขึ้น มีการเปรียบเทียบกับเรื่องอื่นๆ

4. บุรณาการ คือ การนำความหมายจากเรื่องที่ได้อ่านไปใช้ประโยชน์ สร้างความคิดใหม่ของตัวเอง

จากความหมายที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า การอ่านหมายถึง กระบวนการในการแปลความหมายของตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ที่มีการจดบันทึกไว้จนสามารถเข้าใจ โดยต้องเข้าใจความหมายตั้งแต่เป็นคำ เป็นประโยค เป็นย่อหน้า จนจบ รวมทั้งต้องเข้าใจการผสมคำต่างๆ ขึ้นเป็นประโยค จึงจะทำให้สามารถเข้าใจสิ่งที่อ่านได้ นอกจากนี้ยังต้องรู้จักการตีความ นั่นคือสามารถใช้ความคิดรวบยอด การเปรียบเทียบ ซึ่งจะต้องใช้ประสบการณ์เดิมของผู้อ่านเป็นสำคัญ ประสบการณ์ที่ว่านี้สามารถเกิดขึ้นได้จากการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ โดยการเริ่มอ่านในสิ่งที่ย่างไปก่อน เพื่อเป็นการปูพื้นฐานของประสบการณ์การอ่าน แล้วจึงอ่านเรื่องที่มีความละเอียดลึกซึ้งเพิ่มขึ้น ก็จะเข้าใจได้ง่ายขึ้น จนมีความสามารถในการบูรณาการ คือ สามารถนำความรู้หรือความคิดต่างๆ ที่ได้รับการอ่านไปใช้ประโยชน์ได้ ซึ่งถือว่าเป็นจุดมุ่งหมายของการอ่าน

นิสัยรักการอ่าน

นิสัย คือ ความประพฤติกี่เคยชิน กระทำเป็นกิจวัตรหรือความเคยชินของบุคคลในการกระทำสิ่งต่างๆ และกระทำสิ่งนั้นเป็นประจำจนเกิดความเคยชินและแสดงพฤติกรรมนั้นๆ เป็นปกติ ซึ่งเมื่อทราบนิสัยของบุคคลใดแล้วจะทำให้สามารถคาดเดาถึงความถี่หรือชนิดของพฤติกรรมที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างถูกต้องหรือใกล้เคียง นิสัยเกิดขึ้นได้สองทาง คือ ทางพันธุกรรม และทางสิ่งแวดล้อม นิสัยที่เกิดจากพันธุกรรมเป็นนิสัยที่ได้รับการถ่ายทอดจากพ่อแม่ทางสายโลหิต ส่วนนิสัยที่มาจากสิ่งแวดล้อมเป็นนิสัยที่เกิดขึ้นภายหลัง โดยอาศัยประสบการณ์ที่ได้ยิน ได้เห็น ได้ฟัง เข้าไปคลุกคลีกับสิ่งนั้นบ่อยๆ (สมเด็จพระมหาธีรวงศ์ 2517 : 3 - 5) นอกจากนี้ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2538 : 451) ได้ให้ความหมายไว้ว่า นิสัย คือ ความประพฤติที่เคยชิน เช่น ทำจนเป็นนิสัย ส่วนการอ่านนั้น เป็นการเข้าใจความหมายจากตัวอักษร รวมถึงสัญลักษณ์อื่น จนสามารถเข้าใจ แล้วนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ ดังนั้น คำว่า “นิสัยรักการอ่าน” จึงหมายถึง การชอบอ่าน การอ่านบ่อยครั้ง หรืออ่านจนเป็นนิสัย นั่นเอง

พาณี พิทักษา (2532 : 19) กล่าวว่า นิสัยรักการอ่าน หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการชอบอ่านหนังสือ เป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการฝึกฝนเป็นประจำจนกลายเป็นพฤติกรรมที่เป็นไปโดยอัตโนมัติ

สุนทร แก้วลาย (2512 : 8) กล่าวว่า นิสัยรักการอ่าน คือ การชอบอ่านหนังสือมาก รู้จักใช้เวลาว่างเพื่อการอ่าน รู้จักพักผ่อนหย่อนใจโดยการอ่าน และมีรสนิยมที่ดีในการอ่าน

ทวีศักดิ์ เดชาเลิศ (2528 : 7) ได้กล่าวว่า นิสัยรักการอ่าน หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงถึงความชอบอ่านหนังสือ และเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอและเป็นประจำ ได้แก่ การใช้เวลาว่าง วิธีการได้นั่งสมาธิมาอ่าน และลักษณะการอ่าน การมีรสนิยมในการอ่าน การใช้บริการห้องสมุด การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ได้อ่าน การกำหนดจุดประสงค์ในการอ่าน

นอกจากนี้ยังมีผู้ให้ความหมายนิสัยรักการอ่านไว้ดังนี้คือ

สมใจ ทองเรือง (2537 : 18 - 24) กล่าวว่า นิสัยรักการอ่าน หมายถึง พฤติกรรมที่ชอบอ่านหนังสือที่กระทำเป็นประจำ โดยแสดงให้เห็นทางพฤติกรรม ได้แก่ การใช้เวลาว่างในการอ่านหนังสือ มีรสนิยมในการอ่าน การให้หนังสือเป็นของขวัญ สนทนาเรื่องหนังสือ และจัดสภาพแวดล้อมที่บ้านโดยการจัดหิ้งหนังสือ เป็นต้น

สุขุม เฉลยทรัพย์ (2530 : 26-32) กล่าวว่า นิสัยรักการอ่าน หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความชอบโดยได้รับการฝึกฝน แนะนำ ชักชวน ตั้งแต่เยาว์วัยให้รักการอ่าน รู้จักเลือกอ่านโดยเข้าใจให้ซึมซาบ อ่านโดยมีความคิดไตร่ตรอง และรู้จักใช้ประโยชน์จากการอ่านหนังสืออย่างเต็มที่

ศรีรัตน์ เจริญจันทร์ (2538 : 34) กล่าวว่า นิสัยรักการอ่าน หมายถึง การใฝ่รู้ใฝ่เรียน แต่การอ่านและอ่านจนเคยชิน แม้ว่าจะมีปัญหาหรืออุปสรรคต่อการอ่านก็ยังคงมีความตั้งใจอ่านต่อไปอย่างไม่ย่อท้อ โดยผู้ที่มีนิสัยรักการอ่านย่อมอ่านทุกอย่างที่เป็นวัสดุสำหรับการอ่าน อ่านได้ทุกสถานที่ ทุกโอกาส และใช้เวลาว่างไปเพื่อการอ่านมากกว่ากิจกรรมประเภทอื่นๆ การที่บุคคลจะมีนิสัยรักการอ่านได้ ควรยึดหลักสำหรับการอ่านดังต่อไปนี้ (มุสตี กุญอินทร์. 2529 : 424 - 464) คือ

ประการแรก อ่านโดยใช้วิจารณญาณ คิดหาเหตุผล ไตร่ตรองดูว่าเนื้อหาที่อ่านมีความหมายน่าเชื่อถือเพียงใด มีความหมายอื่นแอบแฝงอยู่หรือไม่ ควรรู้จักประสงค์และเจตนาของผู้เขียน คิดไตร่ตรองอย่างมีเหตุผล พิจารณาว่าสิ่งใดควรเชื่อหรือไม่ควรเชื่อ และประเมินคุณค่าของเนื้อหาที่อ่าน การอ่านโดยใช้วิจารณญาณจะช่วยให้ผู้อ่านพัฒนาความคิดและการใช้เหตุใช้ผลได้ดี

ประการที่สอง รู้จักอ่านเพื่อหาความรู้ อ่านหนังสือที่ให้ความรู้ต่างๆ ด้วยความเข้าใจ และนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ รู้จักการหาแหล่งความรู้ รู้จักพิจารณา และจับใจความสำคัญของเนื้อหาที่อ่าน รู้จักศึกษาข้อมูลต่างๆ ที่มีอยู่ในหนังสือ ได้แก่ ส่วนต่างๆ ของหนังสือ และสื่อประกอบเนื้อหาในหนังสือ เพื่อให้สามารถอ่านเนื้อหาสาระได้เข้าใจเป็นอย่างดี รู้จักใช้หนังสืออ้างอิง เช่น พจนานุกรม สารานุกรม รวมไปถึงการใช้ประโยชน์จากการใช้ห้องสมุดด้วย

ประการที่สาม รู้จักอ่านเพื่อความเพลิดเพลิน เพื่อให้เกิดความสนุกสนาน ชาบซึ่งในสิ่งที่อ่าน และได้เพิ่มพูนประสบการณ์ให้กว้างขวางขึ้น

นอกจากนี้ นิตดา นาศรีเจริญสุข (2536 : 76 - 82) ยังพบว่าองค์ประกอบของความ เป็นนักอ่านที่ดีประกอบด้วย 5 องค์ประกอบใหญ่ๆ ดังนี้ คือ

1. เก็บรวบรวมสาระสำคัญจากการอ่าน การบันทึก จดจำสาระสำคัญจากการอ่าน การ ตั้งจุดมุ่งหมายในการอ่าน กำหนดแนวทางในการเก็บรวบรวมหรือบันทึกเนื้อหาให้ตรงกับ จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ อ่านทบทวน มีสมาธิในการอ่าน

2. มีทัศนคติที่ดีในการอ่าน มีความพอใจ ความสนใจ ความรู้สึกยินดีที่ได้อ่านหนังสือ หรือหาหนังสือมาอ่าน เช่น ชื่นหนังสือเมื่อมีโอกาส รู้สึกดีใจเมื่อได้รับหนังสือเป็นของขวัญ

3. มีความกระตือรือร้นที่จะแสวงหาความรู้จากการอ่าน การชวนขวายหาหนังสือมา อ่าน หาโอกาสเพื่อการอ่าน ใช้เวลาว่างในการอ่าน รู้จักแหล่งสำหรับค้นคว้าหาหนังสืออ่าน ไป นิทรรศการหรืองานแสดงหนังสือ

4. มีลักษณะท่าทางที่ถูกต้อง รู้ลักษณะท่าทางการกระทำ หรือการปฏิบัติตนที่ถูกต้อง ในการอ่าน วิธีการปฏิบัติที่ทำให้ได้รับประโยชน์จากการอ่านให้มากที่สุด

5. มีวิจารณ์ญาณในการอ่าน มีความสามารถในการจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน รู้ และเข้าใจในจุดประสงค์ของผู้เขียน สามารถแยกข้อเท็จจริงออกจากความคิดเห็น

ดังนั้น จากความหมายข้างต้นพอจะสรุปได้ว่า นิสัยรักการอ่าน หมายถึง การ แสดงออก หรือพฤติกรรมเกี่ยวกับการอ่านที่ได้รับการฝึกฝนเป็นเวลานาน โดยเป็นการอ่านที่ กระทำอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง จนกระทั่งสภาพจิตใจเกิดความสนใจที่จะอ่าน จิตใจจะถูก กระตุ้นให้อยากอ่าน ชอบที่จะอ่าน ถึงแม้จะมีอุปสรรคในการอ่านบ้างก็ไม่ย่อท้อ ยังคงอ่านอยู่ พฤติกรรมที่บ่งบอกให้ทราบว่าบุคคลที่มีนิสัยรักการอ่าน เช่น การใช้เวลาว่างในการอ่าน ลักษณะการอ่าน รู้จักเลือกหนังสืออ่าน มีสมาธิในการอ่าน หาโอกาสเพื่อการอ่าน การใช้บริการ ห้องสมุด การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ได้อ่าน มีทัศนคติที่ดีต่อการอ่าน และมีการกำหนด จุดประสงค์ในการอ่าน เป็นต้น ซึ่งจากงานวิจัยของ ดวงพร พวงเพชร (2541 : 15) ได้ระบุว่า บุคคลที่มีนิสัยรักการอ่านควรประกอบไปด้วยลักษณะต่างๆ 4 ประการคือ

1. การอ่านอย่างสม่ำเสมอ หมายถึง การอ่านทุกครั้งที่มีโอกาส การใช้เวลาว่างโดย การอ่าน และหาโอกาสเพื่อการอ่าน อ่านโดยไม่เลือกเวลาและสถานที่ มีความต้องการจะอ่านเอง โดยไม่ต้องให้ความจำเป็นมาบังคับ มีความรู้สึกพอใจที่จะอ่านอย่างไม่มีที่สิ้นสุด อ่านโดยไม่ต้อง รอความอนุเคราะห์หรือพึ่งพาคนอื่น

2. การอ่านหนังสือหลายประเภท หมายถึง การอ่านหนังสือให้เข้าใจในเรื่องเดิมแต่ จากหนังสือหลายเล่มหรือหลายแห่ง อ่านเนื้อหาหลายประเภท ไม่ว่าจะเป็นหนังสือเรียนหนังสือ อ่านเล่น ข่าวเหตุการณ์บ้านเมือง เรื่องตลกเบาสมอง บันเทิงคดี หรือ สารคดี อ่านหลายประเภท ของสิ่งพิมพ์ เช่น อ่านจากทั้งหนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ หนังสืออ้างอิง หรือใบปลิว เป็นต้น

การอ่านประเภทของสิ่งพิมพ์ก็อ่านจากหลายเล่มหรือหลายฉบับ เพื่อจะได้ทราบความคิดหรือเรื่องเดียวกันแต่จากผู้แต่งหลายคนหรือจากผู้แต่งคนเดียวกันที่มีผลงานในเรื่องเดียวกันมากกว่า 1 ชิ้น รวมทั้งมีการอ่านจากหลายแหล่ง ไม่ว่าจะเป็นจากห้องสมุด อ่านหนังสือที่มีอยู่ในบ้าน ชื้อจากร้านหรือแผงหนังสือ

3. การอ่านเนื้อหาที่มีประโยชน์ หมายถึง การเลือกอ่านเนื้อหาจากหนังสือที่ให้ความรู้ ความเพลิดเพลิน ที่ช่วยกล่อมเกลাজิตใจ พัฒนาอารมณ์ ส่งเสริมประสบการณ์ เช่น ข่าว สารคดี เรื่องตลกเบาสมอง รวมทั้งเลือกไม่อ่านเนื้อหาจากหนังสือที่ไม่ประโยชน์ เช่น เรื่องลามก ข่าว สังคมดารา ข่าวชู้สาวหรือพฤติกรรมชั่วร้ายทางเพศ เป็นต้น รู้จักกำหนดวัตถุประสงค์ในการอ่าน อ่านจับใจความสำคัญได้

4. การเห็นคุณค่าของการอ่าน หมายถึง การรู้ถึงประโยชน์ของการอ่านที่มีต่อการใช้ชีวิตประจำวัน และการแก้ไขปัญหา รู้ว่าสิ่งที่อ่านมีประโยชน์ต่อตนเองหรือผู้อื่นอย่างไร เช่น อ่านเพื่อให้ได้รับความรู้ อ่านเพื่อความบันเทิงหรือจรรโลงใจ มีทัศนคติที่ดีต่อการอ่าน การรู้จักดูแลรักษาหนังสือเพื่อให้ใช้ได้นาน นำความรู้ที่ได้จากการอ่านมาใช้ให้เกิดประโยชน์ มีความเชื่อว่าการอ่านหนังสือที่เนื้อหาจะมีคุณค่าจะให้ประโยชน์ เช่น ความรู้ ความบันเทิง คติสอนใจ ส่วนการอ่านหนังสือที่เนื้อหาไม่มีคุณค่าจะให้โทษ เช่น ความอาฆาตพยาบาท ทำให้เกิดความหลงผิด เป็นต้น

ความสำคัญของนิสัยรักการอ่าน

ในการใช้ชีวิตของคนในสังคมปัจจุบันนี้ จำเป็นจะต้องอาศัยการอ่าน การค้นคว้า เพื่อการเรียนรู้ การตัดสินใจ ซึ่งถือได้ว่าการอ่านเป็นสิ่งสำคัญและเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต เพราะการอ่านจะช่วยให้เราได้รับความรู้ในเรื่องต่างๆ ได้อย่างมากมายนับไม่ถ้วน ทำให้เป็นคนที่มีความคิดกว้างไกล เกิดความคิดใหม่ๆ และยังช่วยให้เราสามารถใช้ประโยชน์จากเรื่องที่อ่านได้อย่างมีคุณค่า

การอ่านอย่างมีประสิทธิภาพนั้น คือการที่สามารถแปลหรือตีความจากสิ่งที่อ่านได้อย่างครบถ้วน ซึ่งจะเป็นแนวทางนำไปสู่ความรู้และการอ่านยังเป็นสิ่งจำเป็นที่จะทำให้ประสบความสำเร็จในการเรียนและในชีวิตประจำวันของมนุษย์ ดังนั้นการอ่านจึงมีคุณค่าสำหรับบุคคลดังนี้

1. การอ่านช่วยในการส่งเสริมบุคลิกภาพ เพราะการอ่านทำให้มีความรู้ มีการตัดสินใจที่ดี และเข้าใจความคิดของผู้อื่น จึงทำให้มีการแสดงออกที่เหมาะสม
2. การอ่านช่วยให้รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

3. การอ่านช่วยผ่อนคลายความเครียด พัฒนาอารมณ์ และช่วยสนองความต้องการทางด้านจิตใจได้ด้วย

4. การอ่านทำให้ได้รับประสบการณ์ใหม่ๆ

5. การอ่านเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์

ดังนั้น เด็กและเยาวชนควรจะได้รับ การสนับสนุนให้สนใจอ่านหนังสือเพื่อให้มีนิสัยรักการอ่าน ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่ตนเองในอนาคต เพราะนอกจากการอ่านเพื่อแสวงหาความรู้แล้ว เด็กยังได้ประโยชน์จากการอ่านเพื่อความเพลิดเพลินทางอารมณ์ เพราะการอ่านหนังสือจะช่วยให้เด็กได้มีประสบการณ์กว้างขวาง มีความเข้าใจตนเองและผู้อื่น มีความคิดลึกซึ้ง ช่วยให้ความเข้าใจและวิเคราะห์เรื่องราวต่างๆ ได้ดี ผู้ที่มีนิสัยรักการอ่านจะมีความพึงพอใจที่ได้ใช้เวลาว่างอ่านอย่างสงบ ได้ผ่อนคลายอารมณ์ และได้รับความบันเทิงจากการอ่าน (มุสตี กุฏอินทร์. 2529 : 457) การอ่านที่ใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ นั้นช่วยให้มนุษย์ได้รับประสบการณ์ต่างๆ และใช้เป็นรากฐานที่สำคัญของการศึกษาทุกระดับ ผู้ที่อ่านมากกว่าคนอื่นก็ย่อมจะได้รับประโยชน์มากกว่า และการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพย่อมทำให้ประสบความสำเร็จในทุกๆ ด้าน

โดยทั่วไปแล้วการอ่านจะมีความสำคัญต่อการพัฒนาการในด้านต่างๆ ดังนี้ (อรสา ภูมิรัฐ. 2524 :192 - 203)

1. พัฒนาการด้านการใช้ภาษา ช่วยให้เด็กมีความสามารถในการใช้ภาษาได้กว้างขวางขึ้น และช่วยให้เด็กเข้าใจในเรื่องราวต่างๆ ที่ไม่สามารถสื่อความหมายด้วยวิธีการพูดได้ และช่วยให้เด็กเข้าใจในเรื่องราวต่างๆ ที่ไม่สามารถสื่อความหมายด้วยวิธีการพูดได้ ช่วยให้เด็กมีทักษะในการพูดและการฟังที่ดีขึ้น รวมทั้งสามารถเข้าใจความคิดของผู้อื่นได้กว้างขวางขึ้น ซึ่งเด็กจะทบทวนหรืออ่านซ้ำเองได้ จึงทำให้เกิดวิจารณ์ญาณและสมาธิได้ดีกว่าการรับฟังแต่เพียงอย่างเดียว และยังช่วยพัฒนาความรู้ในสาขาวิชาต่างๆ ได้กว้างขวางยิ่งขึ้น

2. พัฒนาการด้านสังคม การอ่านช่วยพัฒนาพฤติกรรมเด็กทางด้านสังคม ต่อไปนี้

2.1 ช่วย让孩子ได้รับความรู้ความเข้าใจพื้นฐานในการปรับตัวให้เข้ากับสังคม เช่น การรู้จักทักทาย การรู้จักขอบคุณ เกรงใจ เป็นต้น

2.2 ช่วย让孩子ได้พบเห็นแบบอย่างที่ดีในการเลือกปฏิบัติตนในทางที่ถูกต้องดีงาม เช่น เรื่องการรักษาคำพูด เรื่องความซื่อสัตย์ การอดออม ความขยันหมั่นเพียร เป็นต้น

2.3 ช่วย让孩子เกิดความคิด หรือรู้จักตัดสินใจในการเลือกปฏิบัติต่อผู้อื่น และ การอ่านยังเป็นเครื่องมือสำหรับโน้มน้าวหรือชี้ให้เห็นเรื่องต่างๆ ที่เกิดขึ้นหรืออาจจะเกิดขึ้น ทำให้เด็กมีโอกาสไตร่ตรองเพื่อเลือกปฏิบัติได้ เช่น การละเว้นเสพยาเสพติด เป็นต้น

2.4 เนื้อหาสาระจากการอ่านช่วยให้เด็กเลือกแสดงออกทางสังคมได้อย่างเหมาะสม เช่น เมื่อเด็กมีความรู้สึกโกรธหรือไม่พอใจ แทนที่จะแสดงกริยาฟุ่ฟู่ฟู่ หรือพูดหยาบคายเด็กก็อาจจะระงับพฤติกรรมเหล่านี้เสีย นอกจากนี้ถ้าเด็กได้อ่านมาก เด็กอาจพบว่าตัวละครในเรื่องต่างๆ ที่เด็กได้อ่านนั้น อาจได้รับความทุกข์ทรมานหรือพบกับปัญหาอุปสรรคต่างๆ มากกว่าปัญหาต่างๆ ที่เด็กกำลังประสบอยู่ จึงทำให้เด็กมีกำลังใจ และสามารถควบคุมตัวเองได้ เป็นต้น

2.5 ทำให้เด็กเกิดอุดมการณ์ในการปฏิบัติ และทำให้เกิดแรงจูงใจในอันที่จะปรับปรุงตนเองและสังคมให้ดียิ่งขึ้น

2.6 ช่วย让孩子อยู่ในสังคมได้ดีขึ้น เช่น การแก้ไขพฤติกรรมของตนที่ไม่เป็นที่ยอมรับของเพื่อนๆ การรู้จักเข้ากลุ่มเพื่อน รู้จักวิธีแก้ปัญหา รู้วิธีประติษฐ์สิ่งต่างๆ เป็นต้น

2.7 ช่วยให้เด็กได้ปรับพฤติกรรมทางสังคม รวมทั้งแบบแผนในสังคม เช่น รับรู้โทษของการพูดปด การใช้สรรพนาม การปฏิบัติตนในสังคม เป็นต้น

3. พัฒนาด้านอารมณ์ ในการพัฒนาพฤติกรรมทางอารมณ์ของเด็กต้องทราบพื้นฐานทางอารมณ์ก่อน แล้วจึงคัดเลือกหนังสือที่จะช่วยพัฒนาอารมณ์อันพึงปรารถนาแต่ละประเภท เช่น การจัดหาหนังสือที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรักภายในครอบครัว ความเมตตาของบิดามารดา ความเสียสละ ฯลฯ ให้เด็กอ่าน เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการด้านอารมณ์เกี่ยวกับความรักความอบอุ่นในครอบครัว เป็นต้น ซึ่งในที่นี้ขอยกตัวอย่างเนื้อหาของหนังสือที่มีผลต่อพัฒนาการทางอารมณ์ในด้านต่างๆ ดังนี้

3.1 ประเภทเพนิยาย ช่วยให้เด็กได้อารมณ์เพื่อฝัน เกิดจินตนาการ และช่วยชดเชยความรู้สึกขาดแคลนความรัก

3.2 ประเภทเบาสมอง ช่วยให้เด็กได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน

3.3 ประเภทต่อสู้อัจฉริยะ ช่วยให้เด็กได้รับความรู้สึกตื่นเต้น อยากรู้ อยากเห็น

3.4 ประเภทศาสนา ช่วยให้เด็กมีความรู้สึกต่อสิ่งที่ดีงาม และต้องการประพฤติปฏิบัติตาม เพื่อจะได้ชื่อว่าเป็นคนดี

3.5 ประเภทท่องเที่ยวผจญภัย ช่วยให้เด็กได้รับความตื่นเต้นตื่นใจ มีอารมณ์ที่แจ่มใสหรือขุ่นมัวตามที่ปรากฏในเรื่องนั้นๆ

3.6 ประเภทความรัก ช่วยให้เด็กเกิดอารมณ์แค้นขึ้นเบิกบาน สร้างความหวัง

3.7 ประเภทเรื่องชีวิตจริง ช่วยให้เด็กเกิดอารมณ์ที่คล้อยตามเนื้อเรื่อง เกิดการเปรียบเทียบระหว่างชีวิตในหนังสือกับชีวิตของตน ทำให้เกิดความรู้สึกประทับใจ เห็นใจสงสาร และเข้าใจชีวิตดีขึ้น

3.8 ประเภทสยองขวัญ ทำให้เด็กเกิดอารมณ์หวาดวิตก กลัว และขาดความเชื่อมั่นในตนเอง

3.9 ประเภทสอนใจ ทำให้เด็กเกิดอารมณ์ที่เป็นความรู้สึกอยากเป็นคนดี

3.10 ประเภทชีวิตครอบครัว ทำให้เกิดอารมณ์ รู้สึกเห็นอกเห็นใจ ประองตองความรักสามัคคีในครอบครัว

4. พัฒนาการด้านสติปัญญา หนังสือจัดได้ว่าเป็นอาหารทางจิตใจและสติปัญญาของมนุษย์ทุกคน เด็กที่ได้อ่านหนังสือจึงมีโอกาสได้เพิ่มพูนความรู้ความสามารถในการพัฒนาสติปัญญาของตนมากกว่าเด็กที่ไม่ค่อยได้อ่านหนังสือ สติปัญญาของมนุษย์จะได้รับการพัฒนาขึ้นเป็นลำดับจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมและประสบการณ์ของแต่ละช่วงอายุในด้านต่างๆ ซึ่งหนังสือก็เป็นอีกหนึ่งประสบการณ์ที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการด้านสติปัญญาเช่นกัน มนุษย์จะได้รับความรู้ ข้อคิดเห็น วิธีการ รู้จักความจริง สภาพปัญหา รวมทั้งวิธีการแก้ปัญหา จากการอ่านหนังสือแต่ละประเภท ตัวอย่าง เช่น หนังสือสารคดีท่องเที่ยวจะให้ความรู้เกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่และวัฒนธรรมของมนุษย์ในสภาพทางภูมิศาสตร์ต่างๆ หนังสือด้านวรรณคดีช่วยให้ทราบถึงความงดงามของภาษาสภาพความเป็นอยู่ ความเชื่อ และวิถีแก้ปัญหาที่ยุ่ยากซับซ้อน การตั้งสมมุติฐาน การวิเคราะห์ปัญหา การสรุปปัญหา เป็นต้น

นอกจากนี้การอ่านยังช่วยพัฒนาลักษณะทางจิตใจของเด็กทำให้เด็กกลดความวิตกกังวล และมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงขึ้น และจากที่กล่าวมาข้างต้นทำให้สรุปได้ว่า นิสัยรักการอ่านนั้นมีความสำคัญอย่างมากต่อเด็ก จะทำให้เด็กได้รับการพัฒนาการทางด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคม และจิตใจ กล่าวคือ ผู้มีนิสัยรักการอ่านย่อมไม่รับประสบการณ์ความรู้อย่างกว้างขวาง ได้รับการเปิดโลกทัศน์เพิ่มขึ้น มีความคิดที่ลึกซึ้ง ได้รับความเพลิดเพลินบันเทิงใจจากการอ่าน สามารถผ่อนคลายความตึงเครียด ได้รับประสบการณ์ทางสังคมเพิ่มขึ้น รู้จักการปรับตัว รวมทั้งการอ่านยังช่วยพัฒนาลักษณะทางจิตใจที่พึงปรารถนา เช่น ความเชื่อมั่นในตนเอง เหตุผลเชิงจริยธรรม ฯลฯ ให้เกิดขึ้นอีกด้วย ทำให้เด็กสามารถเติบโตขึ้นเป็นพลเมืองที่มีต่อประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศต่อไป

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการอ่าน

เราจะเห็นได้ชัดว่า การที่จะมีนิสัยรักการอ่านนั้นจำเป็นจะต้องได้รับการฝึกฝน หรือกระทำเป็นประจำจึงจะสามารถพัฒนาขึ้นมาเป็นนิสัยรักการอ่านได้ เด็กที่ได้รับการเตรียมพร้อมทางด้าน การอ่านมาแล้วเป็นอย่างดี ย่อมสามารถพัฒนานิสัยรักการอ่านได้เร็วกว่าเด็กที่ขาดการเตรียมพร้อมด้านการอ่าน อย่างไรก็ตาม การส่งเสริมการอ่านจะต้องคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการสร้างนิสัยรักการอ่านให้แก่เด็ก ซึ่งสภาพแวดล้อมเป็นองค์ประกอบอีกอย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการอ่านของเด็ก ในการประชุมยูเนสโกเกี่ยวกับการส่งเสริมการอ่าน ได้มีการอภิปรายถึงสาเหตุของการอ่านหนังสือและสรุปว่าความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบภายในและภายนอกเป็นกุญแจสำคัญที่จะทำให้เราเข้าใจแรงจูงใจในการอ่านของแต่ละคน ขนบธรรมเนียม

ตลอดจนแรงผลักดันทางเศรษฐกิจและสังคม และพัฒนาการทางด้านความพร้อมในการอ่านของเด็กนั้นยังขึ้นอยู่กับองค์ประกอบอื่นๆ อีกหลายประการ เช่น วุฒิภาวะทางด้านสมอง การรับภาพ การออกเสียง วุฒิภาวะทางภาษา ความสามารถในการปรับตัว ประสบการณ์ทางสังคม สภาพร่างกาย เป็นต้น สิ่งที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการด้านการอ่านสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ประเภทใหญ่ๆ ดังนี้ (ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน์. 2525 : 39 - 43; อ้างอิงมาจาก Harreis. 1970)

1. จากตัวผู้อ่านเอง ได้แก่ ระดับสติปัญญา วุฒิภาวะและความพร้อม แรงจูงใจ สภาพร่างกาย อายุ เพศ ประสบการณ์เดิม ลักษณะทางบุคลิกภาพ รวมทั้งสภาพอารมณ์และความสนใจ สิ่งเหล่านี้เป็นตัวแปรที่สำคัญที่สุดที่มีผลทำให้เด็กมีพัฒนาการด้านการอ่านแตกต่างกัน

2. จากเนื้อหาในการอ่าน ประเภทของเนื้อเรื่อง ความแตกต่างในส่วนของเนื้อหาที่อ่าน ความยาวของเนื้อเรื่อง ความยากง่าย สิ่งเหล่านี้จะทำให้เด็กมีความรู้สึกว่า หนังสือที่ตนกำลังอ่านอยู่นั้น เป็นหนังสือที่สนุกสนาน น่าเรียน น่าอ่าน หรือน่าเบื่อหน่ายเพียงใด ซึ่งจะทำให้เด็กมีความต้องการอ่านในเวลาถัดไป

3. จากวิธีการอ่าน ประกอบไปด้วยวิธีการฝึกฝนเพื่อช่วยเพิ่มทักษะในการอ่าน การท่องจำ การแนะแนวการอ่าน การใช้ประสาทรับรู้ในการอ่าน เทคนิคการอ่านเร็ว อ่านจับใจความ การอ่านเพิ่ม การรู้ผลงาน ฯลฯ จะทำให้เด็กสามารถอ่านหนังสือได้แตกฉานส่งผลให้มีพัฒนาการการอ่านที่รวดเร็วขึ้น

4. จากสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อพัฒนาการทางการอ่าน สภาพแวดล้อมที่อาจทำให้เด็กขาดความกระตือรือร้นในการอ่าน ซึ่งเกิดจากบุคคลที่อยู่รอบข้างเด็ก ทั้งที่โรงเรียน บ้าน หรือสภาพสังคมต่างๆ ไป เช่น เด็กที่อยู่ในแหล่งเสื่อมโทรม หรือในชนบทที่กั้นดารห่างไกลความเจริญ เด็กที่ต้องรับภาระงานทางบ้านมากเกินไปไม่มีเวลาอ่าน รูปแบบของการอบรมเลี้ยงดูที่บิดามารดาที่ปฏิบัติกับเด็ก การสนับสนุนด้านการอ่านจากโรงเรียนหรือที่บ้าน เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยที่ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการอ่านซึ่งเกิดจากปัจจัยภายนอกและภายในตัวเด็ก ดังนี้คือ (ปราณี รัตนัง. 2541 : 10 - 12)

เพศ

ความแตกต่างระหว่างเพศเป็นสาเหตุให้คนเราแตกต่างกันในเรื่องการอ่านในระดับประถม เด็กผู้หญิงจะอ่านได้ดีกว่าเด็กผู้ชายเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้ยังพบว่าชายและหญิงแตกต่างกันหลายด้าน เช่น ทักษะ ทักษะคิด ความสนใจ การแสดงพฤติกรรม จากการค้นคว้าปรากฏว่าชายหรือหญิงสามารถเรียนรู้ในสิ่งต่างๆ ได้ทัดเทียมกันแต่การที่ชายและหญิงมีทัศนคติหรือความสนใจในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ ไม่เหมือนกัน เป็นเพราะขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคม (ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน์. 2525 : 40) ดังงานวิจัยของ คลาร์ก (Clark. 1961 : 205) ที่พบว่านักเรียนหญิงมีความสามารถสูงกว่านักเรียนชายในการใช้ภาษา และการสะกดตัว ส่วนงานวิจัยของ มอร์โร (Morrow. 1983 : 221 - 230) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพ

แวดล้อมทางบ้านและทางโรงเรียนกับความสนใจในการอ่านของเด็กอนุบาล ผลการศึกษาพบว่า เด็กหญิงสนใจหนังสือมากกว่าเด็กชาย นอกจากนี้ วลัยภรณ์ อาทิตย์เที่ยง (2529 : 80) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนหญิงมีความเข้าใจในการอ่านสูงกว่านักเรียนชาย ส่วนนิสัยรักการอ่านนั้น ชายและหญิง จะมีนิสัยรักการอ่านแตกต่างกันหรือไม่เป็นสิ่งที่สิ่งที่น่าสนใจที่จะศึกษาต่อไป

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การอ่านจัดเป็นงานประเภทหนึ่ง que เด็กจะต้องพัฒนาให้เกิดความสำเร็จ ซึ่งการพัฒนา ด้านการอ่านนี้พบว่า เด็กบางคนทำได้สำเร็จและดีกว่าเด็กบางคน ทั้งนี้เนื่องมาจากระดับสติปัญญาที่ไม่เท่ากันนั่นเอง ซึ่งจากการศึกษาค้นคว้าได้ผลออกมาว่าความสามารถในการอ่าน และระดับสติปัญญามีความสัมพันธ์กันสูง กล่าวคือ เด็กที่มีสติปัญญาดีจะอ่านหนังสือมาก 3 ถึง 4 เท่าของเด็กที่มีระดับสติปัญญาปานกลาง (สุขุม เบลยทรัพย์. 2531 : 141) โดยเหตุที่การเรียนรู้ในปัจจุบันกระทำโดยการอ่านเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นความสำเร็จทางวิชาการจึงมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับการอ่าน เด็กที่ประสบความสำเร็จในการเรียนสูง จะเป็นผู้ที่มีความสามารถในการอ่านสูง สำหรับเด็กที่ประสบความล้มเหลวในการเรียนส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ด้อยความสามารถในการอ่าน ดังงานวิจัยของ เบลน (Blain. 1983 : 125 A) ที่ได้ศึกษาความแตกต่างระหว่างเด็กที่มีประสบการณ์และไม่มีความประสบการณ์ในการอ่าน พบว่า เด็กที่มีประสบการณ์ในการอ่านสามารถทำแบบทดสอบความสามารถในการอ่าน การวิเคราะห์คำศัพท์ได้คะแนนดีกว่าเด็กที่ไม่มีประสบการณ์ในการอ่าน

ที่อยู่อาศัยปัจจุบัน

ถิ่นที่อยู่อาศัยก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่จะส่งผลต่อนิสัยรักการอ่าน เด็กที่อยู่ในชนบท สภาพแวดล้อมต่างๆ ตลอดจนการแข่งขันกันมีค่อนข้างน้อยต่างจากเด็กในเมืองที่มีการแข่งขันกันสูง สภาพการดำรงชีวิตทำให้ต้องมีความกระตือรือร้น นอกจากนี้ยังมีปัจจัยอื่นๆ ที่ส่งเสริมการอ่าน ซึ่งส่วนมากมักจะอยู่ในเมืองหรือชุมชนเป็นส่วนใหญ่ ดังผลการวิจัยของ อุทัย แก้วขาว (2515 : 94) ที่พบว่าเด็กในท้องถิ่นชนบทที่ห่างไกลความเจริญที่มีสภาพแวดล้อมไม่เอื้ออำนวยต่อการอ่านก็จะไม่มีแรงจูงใจในการอ่านทำให้เด็กขาดความกระตือรือร้น ซึ่งต่างจากสภาพแวดล้อมในพื้นที่ที่เจริญในเมืองที่มีปัจจัยต่างๆ ที่จะช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้ต่างๆ มากกว่า เช่น ร้านขายหนังสือ ห้องสมุด เป็นต้น สิ่งเหล่านี้มีอยู่น้อยมากในชนบท และในชนบทส่วนมากยังขาดแคลนสิ่งเหล่านี้ด้วยซ้ำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติที่ศึกษาสัมฤทธิ์ผลวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ทั่วประเทศ พบว่านักเรียนโรงเรียนเทศบาลมีความสามารถทางภาษาดีกว่านักเรียนโรงเรียนประชาบาล (สำนักงานคณะกรรมการ

การศึกษาแห่งชาติ. 2518 : 14) และงานวิจัยของ บุญชัย เกรียงบุรณพันธ์ (2534 : 114) ที่ได้ศึกษาภูมิหลังด้านครอบครัวกับความสามารถในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในและนอกเขตเทศบาล ผลการศึกษาพบว่า บทบาททัศนคติในการส่งเสริมการอ่านของผู้ปกครองของนักเรียนที่มีภูมิลำเนาในเขตเทศบาลสูงกว่าผู้ปกครองที่มีภูมิลำเนานอกเขตเทศบาล และปัญหาในการส่งเสริมการอ่าน พบว่า ผู้ปกครองนอกเขตเทศบาลมีปัญหาในการส่งเสริมการอ่านมากกว่าผู้ปกครองของนักเรียนที่มีภูมิลำเนาในเขตเทศบาล

สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ

ฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจของผู้ปกครองจะส่งผลต่อความพร้อมในการอ่านของเด็ก นั่นคือ ถ้าหากพ่อแม่มีฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจดีก็จะมีเวลาพุดคุย อ่านหนังสือให้ลูกได้เห็นเป็นตัวอย่าง และมีปัจจัยพอที่จะหาหนังสือให้ลูกอ่านหรือเป็นของขวัญในโอกาสสำคัญๆ ได้ ซึ่งต่างจากพ่อแม่ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี ยากจน จะต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ในการประกอบอาชีพ การใช้เวลาเพื่อให้ความอบอุ่นและการอ่านนั้นอาจมีไม่เพียงพอ ซึ่งการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านนั้นสภาพแวดล้อมที่บ้านเป็นส่วนสำคัญที่จะสร้างนิสัยรักการอ่านให้แก่คนในบ้าน เช่น พ่อแม่อ่านหนังสือลูกก็อยากอ่านไปด้วย จัดวางหนังสือที่บ้านไว้ให้เห็นและหยิบอ่านได้โดยไม่มีการบังคับ จัดหาหนังสือให้ตรงกับความต้องการของเด็ก ซึ่งต่อมากการอ่านก็จะพัฒนาเมื่อเด็กโตขึ้น โดยจะเลือกอ่านหนังสือที่มีเรื่องราวต่างๆ มากขึ้น นอกจากนี้ระดับการศึกษาของผู้ปกครองยังมีส่วนช่วยในการส่งเสริมการอ่าน ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาสูงมักจะอ่านหนังสือและเลือกหนังสือดีๆ ที่น่าสนใจให้ลูกอ่าน เห็นความสำคัญ และสนับสนุนการศึกษาของลูกๆ ซึ่งจะมีส่วนเสริมสร้างนิสัยรักการอ่านให้แก่เด็กได้ (สเดเจอร์. 2526 : 28 - 29) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อเล็กซานเดอร์ (Alexander. 1982 : 124 - A) ที่ได้ศึกษาทัศนคติของเด็กที่มีต่อการอ่านกับสภาพครอบครัวของเด็ก ผลการศึกษาพบว่า เพศ สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของเด็กในเรื่องผลสัมฤทธิ์ในการอ่านกับสภาพแวดล้อมที่บ้านของเด็ก มีส่วนเกี่ยวข้องกันอย่างมาก ซึ่งสภาพแวดล้อมที่บ้านของเด็กในด้านต่างๆ มีส่วนสำคัญในการส่งเสริมการอ่าน สำหรับในประเทศไทยมีงานวิจัยของ สหทัย ชินสมบุรณ์ (2527 : 76 - 88) ที่ได้ศึกษาอิทธิพลของสภาพครอบครัวที่มีต่อการอ่านของเด็ก พบว่า สภาพทางเศรษฐกิจของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับการอ่านของนักเรียน ในด้านจำนวนหนังสือที่ไม่ใช่แบบเรียนที่นักเรียนมีอยู่ที่บ้าน

สภาพการส่งเสริมการอ่านที่บ้าน

สภาพแวดล้อมด้านการอ่านที่บ้าน พ่อแม่หรือผู้ปกครองทางบ้านนับเป็นผู้ที่มีบทบาทต่อการเสริมสร้างนิสัยรักการอ่านของเด็กเป็นอย่างยิ่ง เด็กที่กำลังหัดอ่านหนังสือหรือพอจะอ่านหนังสือเป็นย่อมจะมีความกระตือรือร้นที่จะอ่านหนังสือที่ตนเองพอจะอ่านได้เป็นธรรมดา ดังนั้นถ้าพ่อแม่หรือผู้ปกครองให้ความสนใจเอาใจใส่ต่อการอ่านของเด็ก ให้คำแนะนำ จัดเตรียมหนังสือที่อยู่ในความสนใจ เหมาะสมกับวัยจะเป็นการช่วยส่งเสริมสร้างนิสัยรักการอ่านแก่เด็กได้เป็นอย่างดี ในการประชุมฝักอบรมเกี่ยวกับการผลิตหนังสือสำหรับประเทศในเอเชียและแปซิฟิก ซึ่งศูนย์วัฒนธรรมแห่งยูเนสโกได้กล่าวถึงสภาพแวดล้อมที่บ้าน และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองว่ามีส่วนในการส่งเสริมการอ่านให้แก่เด็กได้โดยการจัดสภาพภายในบ้านให้สามารถหยิบหนังสือมาอ่านได้โดยง่ายเห็นความสำคัญและสร้างห้องสมุดภายในบ้าน สนับสนุนให้เด็กอ่านหนังสือที่บ้าน การอ่านหนังสือหรือเล่านิทานให้ลูกเล็กๆ ฟัง ตลอดจนให้รางวัลเป็นหนังสือในโอกาสพิเศษแก่เด็ก จัดหาของเล่นและเกมส์ที่ส่งเสริมการอ่าน จัดหาหนังสือและสื่อการอ่านประเภทต่างๆ ให้มากขึ้น (หนังสือกับการส่งเสริมการอ่าน. 2534 : 84) นอกจากนี้ยังมีผลงานวิจัยของทวีศักดิ์ เดชาเลิศ (2528 : 84 - 86) พบว่าสภาพแวดล้อมจากทางบ้านเป็นตัวชี้ให้เห็นนิสัยรักการอ่านของเด็กได้เป็นอย่างดี

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า การที่จะทำให้เด็กเกิดนิสัยรักการอ่านนั้น เราจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการสร้างนิสัยรักการอ่านให้แก่เด็กเพราะจะเป็นกุญแจสำคัญที่จะทำให้เราเข้าใจแรงจูงใจในการอ่านของแต่ละคน

การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่าน

การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน คือการนำวิธีการต่างๆ มาใช้เพื่อสร้าง กระตุ้น และส่งเสริมเพื่อให้เด็กเกิดความสนใจหนังสือ มีความต้องการอ่านอยู่ตลอดเวลา รู้จักเลือกที่จะอ่านสิ่งที่มีประโยชน์ในเรื่องต่างๆ มีความเพลิดเพลินในการอ่าน เห็นความสำคัญและความจำเป็นของการอ่าน และแสดงพฤติกรรมการอ่านออกมาเสมอๆ จนกลายเป็นนิสัยรักการอ่านในที่สุด (ศรีรัตน์ เจริญกลิ่นจันทร์. 2538 : 53) ซึ่งวิธีการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านนั้น สามารถกระทำได้หลายวิธี เช่น การกำหนดเวลาและประเภทของหนังสือให้อ่าน การอธิบาย ชี้แจงให้ทราบถึงประโยชน์และความสำคัญของการอ่าน เป็นต้น และนอกจากนี้การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับเด็ก สามารถกระทำได้หลายวิธี และมาจากบุคคลหลายฝ่าย เช่น การส่งเสริมฯ จากทางบ้าน จากสถาบันครอบครัว ซึ่งได้แก่ บ้าน บิดา มารดา พี่น้อง ญาติผู้ใหญ่ การส่งเสริมจากโรงเรียน ซึ่งมีทั้งครู ผู้บริหารโรงเรียน ครูแนะแนว บรรณารักษ์ การส่งเสริมจากกลุ่มเพื่อน การส่งเสริมจากหน่วยงานราชการ การส่งเสริมจากสื่อมวลชน ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์และที่ไม่ใช่สื่อสิ่งพิมพ์ สำนักพิมพ์

ต่างๆ และการส่งเสริมจากบุคคลอื่นๆ ในสังคม เช่น ผู้มีชื่อเสียง ดารา นักร้อง ซึ่งมีอิทธิพลต่อการส่งเสริมให้เด็กมีนิสัยรักการอ่านได้

ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่าน

1. ความเชื่อในความสามารถของตนเอง (Self – Efficacy)

แบนดูรา (Bandura. 1982 : 122 - 147) ได้ให้ความหมายการรับรู้ความสามารถของตนเองว่าการที่บุคคลตัดสินใจความสามารถของตนเองเกี่ยวกับการกระทำหรือพฤติกรรมบางอย่างว่าตนเองมีความสามารถที่จะนำทักษะต่างๆ ที่มีอยู่มาใช้ได้หรือไม่ในระดับใด ซึ่งทักษะต่างๆ นี้หมายถึงทักษะที่ตนเคยมีอยู่หรือทักษะที่ได้รับการฝึกฝนเพิ่มเติม เพื่อนำมาใช้ในการพิจารณาในการตัดสินใจว่าอะไรที่ตนสามารถทำได้โดยใช้ทักษะของแต่ละคนที่มีอยู่

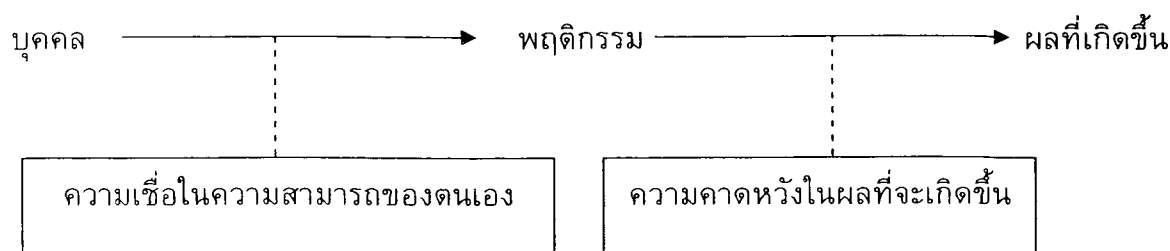
ทฤษฎีความเชื่อในความสามารถของตนเอง

แบนดูรา (Bandura. 1986 : 24) เชื่อว่าการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคนเรานั้นเป็นผลมาจากปัจจัย 3 ประการด้วยกัน ได้แก่ องค์ประกอบส่วนบุคคล พฤติกรรม และอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมดังภาพประกอบ 1



ภาพประกอบ 1 โครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรม ปัญญาและองค์ประกอบส่วนบุคคล และอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อม

จากภาพประกอบ 1 แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมปัญญาและองค์ประกอบส่วนบุคคล และอิทธิพลของสิ่งแวดล้อม ต่างก็เป็นตัวกำหนดที่มีอิทธิพลซึ่งกันและกันในเชิงเหตุและผล นั้นหมายความว่า ถ้าองค์ประกอบใดเปลี่ยนแปลงไปจะส่งผลให้องค์ประกอบอื่นๆ เปลี่ยนแปลงตามไปด้วยการที่บุคคลตัดสินใจว่าจะกระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งหรือไม่นั้น ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับความเชื่อในความสามารถของตนเอง และอีกส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับความคาดหวังในผลที่จะเกิดขึ้น ตัวแปรที่สำคัญในการตัดสินใจพฤติกรรมของบุคคล จึงเป็นความเชื่อในความสามารถของตนเองมากกว่าความคาดหวังในผลที่เกิดขึ้น ดังภาพประกอบ 2



ภาพประกอบ 2 ความเชื่อในความสามารถของตนเองเป็นการตัดสินใจความสามารถในการทำงานของตนเอง

จากภาพประกอบ 2 อธิบายได้ว่า ความเชื่อในความสามารถของตนเองเป็นการตัดสินใจความสามารถของตนเองว่าสามารถทำงานได้ระดับใด ในขณะที่ความคาดหวังเกี่ยวกับผลที่จะเกิดขึ้นนั้นเป็นการตัดสินใจว่าสิ่งใดจะเกิดขึ้นจากการกระทำพฤติกรรมดังกล่าว

การวัดความเชื่อในความสามารถของตนเอง

แบนดูรา (Bandura, 1977 : 84 - 85) แบ่งลักษณะการวัดความเชื่อในความสามารถของตนเองของบุคคลออกเป็น 3 มิติ ได้แก่

มิติที่ 1 ระดับหรือขนาดความยากของงานที่บุคคลเชื่อว่าตนสามารถปฏิบัติได้ (Level of Magnitude of Job Difficulty) เป็นความเชื่อในความสามารถของตนเองของบุคคลในการกระทำพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งหรือความเชื่อในความสามารถของตนเองเมื่อต้องแสดงพฤติกรรมที่มีความยากแตกต่างกัน โดยระบุได้ว่าตนสามารถทำงานสำเร็จถึงระดับใด เมื่อถูกเสนองานที่ระดับความยากแตกต่างกัน บุคคลที่มีความเชื่อในความสามารถของตนเองต่ำหรือมีขีดความสามารถจำกัดจะสามารถทำได้เฉพาะงานที่ง่าย ถ้าได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานที่ยากเกินความสามารถก็จะพบกับความล้มเหลว ดังนั้น การมอบหมายงานต้องพิจารณาไม่ให้งานเกินไปหรือควรเป็นงานที่มีความยากระดับปานกลาง

มิติที่ 2 ความเข้มหรือความมั่นใจที่จะสามารถปฏิบัติงานได้ในระดับความยากต่างๆ (Strength of Confidence) ถ้าบุคคลมีความเชื่อในความสามารถของตนเองที่มีความเข้มน้อยหรือไม่มีความมั่นใจในความสามารถของตนเอง เมื่อเขาประสบกับเหตุการณ์ที่ไม่เป็นไปตามที่เขาเชื่อจะมีผลทำให้ความเชื่อในความสามารถของตนเองในบุคคลนั้นลดลง แต่ถ้าบุคคลนั้นมีความเข้มหรือมีความมั่นใจในระดับสูงก็就会有ความบากบั่นมานะพยายามมาก แม้ว่าจะประสบกับเหตุการณ์ที่ไม่สอดคล้องกับความคาดหวังก็ตาม

มิติที่ 3 การแผ่ขยายความสามารถหรือการนำไปใช้ (Generality of Ability) เป็นการแผ่ขยายความเชื่อในความสามารถของตนเองไปยังสถานการณ์อื่น ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานบางอย่างก่อให้เกิดการนำความสามารถไปปฏิบัติในสภาพการณ์อื่นที่คล้ายคลึงกันใน

ปริมาณที่แตกต่างกันได้ แต่ประสบการณ์บางอย่างอาจไม่สามารถนำความเชื่อในความสามารถของตนเองไปใช้ในสภาพการณ์อื่นได้

กรณีการณ์ จิตต์บรรเทา (2539 : 11) ได้ศึกษาพบว่าการรับรู้ประสิทธิภาพแห่งตน (Self - Efficacy) เป็นตัวแปรหนึ่งที่มีผลทำให้บุคคลประสบความสำเร็จตามที่มุ่งหวังหรือกำหนดไว้ และเป็นความคาดหวังที่เกิดขึ้นก่อนพฤติกรรม รวมทั้งช่วยให้ผู้เรียนมีความพยายามมุ่งมั่นที่จะเอาชนะและต่อสู้อุปสรรคเพื่อให้ตนประสบความสำเร็จ

จากการศึกษาการวัดความเชื่อในความสามารถของตนเองที่กล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่า เป็นการวัดจากระดับความยากของงาน ระดับความมั่นใจ และการนำไปใช้ของบุคคล

2. การส่งเสริมการอ่านที่บ้านของผู้ปกครอง

ทวี มุขระโกษา (2510 : 148) กล่าวถึงการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านและการวางรากฐานในการอ่านหนังสือของเด็กว่า เด็กที่มาจากบ้านที่มีผู้ปกครองเป็นนักอ่าน และนักสะสมหนังสือ มักจะรู้จักเลือกอ่านหนังสือดีๆ และรักการอ่านเป็นพิเศษ

วิฑูรย์ รongศรีแย้ม (2534 : 68) กล่าวถึงการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านไว้ว่า ในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ผู้ปกครองควรมีพฤติกรรมในการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยเพื่อให้เด็กรู้สึกมีอิสระที่จะเลือกอ่านหนังสือที่ตนชอบจนมีนิสัยรักการอ่านในที่สุด และควรเป็นแบบอย่างที่ดีในการอ่าน โดยเฉพาะการอ่านสิ่งพิมพ์ต่างๆ ให้เด็กเห็นเป็นประจำ และยังได้ศึกษาวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีนิสัยรักการอ่านสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพบว่านักเรียนที่ได้รับการส่งเสริมการอ่านจากผู้ปกครองในระดับมากมีนิสัยรักการอ่านสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการส่งเสริมการอ่านจากผู้ปกครองในระดับน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บุญชัย เกรียงบุรณนันทน์ (2534 : 104 - 115) ศึกษาพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตอำเภอเมืองนครปฐม ที่มีความสามารถในการอ่านสูง เป็นกลุ่มที่ผู้ปกครองมีบทบาทในการส่งเสริมการอ่าน และมีทัศนคติที่ดีต่อการส่งเสริมการอ่านสูงกว่าผู้ปกครองของนักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านต่ำ ในขณะที่นักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านสูงเป็นกลุ่มที่ผู้ปกครองมีปัญหาในการส่งเสริมการอ่านน้อยกว่านักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านต่ำ

นอกจากนี้ ในการส่งเสริมให้เด็กอ่านควรยึดหลักต่างๆ ดังต่อไปนี้ (ศรีรัตน์ เจริญกลิ่นจันทร์. 2538 : 35 - 41)

1. ชี้ให้เห็นความสำคัญของการอ่าน อธิบายให้เด็กทราบถึงประโยชน์และความสำคัญของการอ่านที่มีต่อการดำรงชีวิต เช่น การเรียนต่อ การประกอบอาชีพ หรือในชีวิตประจำวัน
2. สอนให้เด็กอ่านหนังสือได้แตกฉานตามวัย รวมทั้งไม่บังคับให้เด็กอ่านหนังสือที่มีเนื้อหายากเกินกว่าวุฒิภาวะของเด็ก สอนให้เด็กได้รู้จักคำศัพท์ หลักการผสมคำ

3. เลือกหนังสือที่มีรูปเล่ม เนื้อหาที่ดึงดูดความสนใจสำหรับเด็ก

4. บิดามารดารวมทั้งคนอื่นๆ ในครอบครัวควรส่งเสริมให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน เช่น การทำตัวเป็นตัวอย่างในเรื่องการอ่านหนังสือให้เด็กเห็น ชมเชยหรือให้รางวัลเมื่อเด็กอ่านหนังสือ การอบรมสั่งสอนให้เด็กรู้จักอ่านหนังสือเมื่อต้องการความรู้เพิ่มเติมในเรื่องที่สนใจหรืออ่านเพื่อได้รับความเพลิดเพลิน เป็นต้น

5. บิดามารดาควรเอาใจใส่สภาพร่างกายของเด็กที่อาจเป็นอุปสรรคต่อการอ่าน เช่น ปัญหาสายตาสั้น สายตาเอียง เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินอาจทำให้ไม่ได้ยินเสียงอ่านที่ถูกต้อง ความพิการทางสมอง เป็นต้น

6. การสอนอ่าน ต้องคำนึงถึงวุฒิภาวะของเด็ก ไม่ควรบังคับว่าเด็กต้องทำในสิ่งที่ บิดามารดากำหนดให้ นอกจากนี้ยังควรมีกิจกรรมเสริมที่หลากหลายโดยใช้ให้เหมาะสมกับเด็กแต่ละคนและโอกาส

7. บรรยากาศที่อบอุ่นภายในบ้านก็มีส่วนต่อการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านจาก ครอบครัว บิดามารดาต้องสร้างบรรยากาศให้เด็กรู้สึกที่บ้านมีความรักความอบอุ่น ทั้งนี้จะทำให้เด็กรู้สึกว่าการอ่านหนังสือที่บ้านเป็นสิ่งที่ตนเองชอบ และไม่รู้สึกตึงเครียด เด็กจะมีสมาธิในการอ่าน และมีความสุขเมื่อได้อ่าน

อรสา กุมารี ปุ๊กหุด (2526 : 318 - 320) กล่าวถึงบทบาทที่บิดามารดาสามารถส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับเด็กด้วยวิธีการต่อไปนี้

1. ทำตัวเป็นแบบอย่างและนักอ่านที่ดี และนำเรื่องที่อ่านมาแล้วหรือแนะนำให้กับเด็กซึ่งถ้าหากบิดามารดาเป็นนักอ่าน บ้านก็มักจะมีสิ่งที่เอื้ออำนวยต่อการอ่าน นั่นคือมีหนังสืออยู่ภายในบ้าน

2. เลือกหนังสือที่เนื้อหามีคุณค่าเหมาะสมกับวัยของเด็ก ส่วนหนังสือที่เนื้อหามีคุณค่าเหมาะสมกับวัยของเด็ก ส่วนหนังสือที่มีเนื้อหาไม่เหมาะสมก็ควรเก็บให้พ้นไปจากสายตาเด็ก

3. แนะนำให้เด็กมีความสนใจอ่านหนังสือ ด้วยการพูดคุยถึงเรื่องที่บิดามารดาอ่าน หรือนำหนังสือนั้นมา让孩子อ่าน เมื่อเด็กไม่เข้าใจก็เปิดโอกาสให้ซักถาม หรือบิดามารดาเป็นฝ่ายซักถามเด็กเอง

4. สร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง เช่น ให้เด็กนอนอ่านตามสบาย หรือให้หนูนั่งดู หรือนั่งใกล้ๆ จะสร้างความสบายใจ เป็นสุข และอบอุ่นให้แก่เด็ก ทำให้เด็กอยากติดตามอ่านเรื่องนั้นๆ ด้วยตนเองต่อไป

5. ควรจัดส่วนหนึ่งในบ้านให้เป็นมุมหนังสือ โดยให้เด็กมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสามารถหยิบอ่านหรือสะสมหนังสือไว้อ่านเมื่อต้องการ บิดามารดาควรหาหนังสือมาเพิ่มเติมให้อย่างสม่ำเสมอ และควรแนะนำให้เด็กทราบถึงวิธีการถนอมหนังสือ รวมทั้งวิธีซ่อมแซมหนังสือด้วยตนเองด้วย

6. แก้ไขข้อบกพร่องทางด้านการพัฒนาการของร่างกายและความสัมพันธ์ของอวัยวะในการอ่านออกเสียงที่ไม่สมบูรณ์ไปตามวัยของเด็ก เพราะจะช่วยทำให้เด็กอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

7. พาเด็กไปเลือกซื้อหนังสือด้วยตนเองโดยบิดามารดาเป็นผู้ให้คำแนะนำ รวมทั้งเปิดโอกาสให้เด็กได้เลือกซื้อหนังสือที่ดีมาไว้อ่านด้วยเงินที่เด็กเก็บสะสมไว้ ส่วนตัวเด็กจะมีความรักหนังสือและภาคภูมิใจที่ได้เป็นเจ้าของหนังสือนั้น

8. สนับสนุนต่อสิ่งที่ทางโรงเรียนมอบหมาย เช่น เมื่อครูกำหนดให้เด็กอ่านหนังสือหรือหาเรื่องมาเล่าให้เพื่อนฟัง บิดามารดาก็ควรสนับสนุนให้เด็กมีกำลังใจและพร้อมที่จะดำเนินการ

9. ให้ความอนุเคราะห์ต่อกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เช่น รวมบริจาคหนังสือเข้าร่วมในงานสัปดาห์หนังสือ

10. เมื่อพบปัญหาเกี่ยวกับการอ่านของเด็ก เช่น พบว่าโต๊ะเก้าอี้ไม่เหมาะสมกับความสูงของเด็ก แสงสว่างไม่พอเพียงหรือวางไว้มิถูกทิศทาง ก็ควรเอาใจใส่แก้ไขหรือแจ้งให้โรงเรียนทราบ เพื่อร่วมกันแก้ไขข้อบกพร่องเหล่านั้น

จากที่กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นว่า นิสัยรักการอ่านมิใช่นิสัยดั้งเดิมที่ติดตัวเด็กมาตั้งแต่เกิด แต่เป็นสิ่งที่สอนหรือปลูกฝังให้มีขึ้นมาในภายหลังได้ บิดามารดา รวมทั้งครอบครัวเป็นผู้ที่มีความสำคัญอย่างมากต่อการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็ก ซึ่งในงานวิจัยหลายเล่มก็ได้ชี้ให้เห็นว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีการส่งเสริมการอ่าน เป็นเด็กที่มีความสามารถในการอ่านและเป็นผู้ที่มีนิสัยรักการอ่าน

ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับความตระหนัก (Awareness)

ความหมายของความตระหนัก(Awareness)

พจนานุกรม เวบสเตอร์ (Websters Dictionary. 1961 : 152) ได้ให้ความหมายของความตระหนักว่า หมายถึง ลักษณะหรือสภาพของความรู้สึกตัว รู้สึกสำนึกหรือการระวังกว การรู้จักคิด หรือ ความสำนึกทางสังคมและการเมืองในระดับสูง

โกลแมน (Goleman. 1998) กล่าวว่า การตระหนักรู้ในตนเอง (Emotional Awareness) หมายถึง การตระหนักรู้ความรู้สึก และอารมณ์ของตนว่าตั้งอยู่ในอารมณ์ใด เช่น อิจฉา ริษยา กลัว รัก เป็นการรู้โดยการสำรวจตนเอง รู้ถึงความเป็นไปได้ของตนเองต่อการตอบสนองต่อสิ่งเร้าต่างๆ รอบตัว และความพร้อมของตนเอง หรือที่เรียกว่า เป็นผู้มีสติ บุคคลพึงตระหนักรู้อารมณ์ของตนดังนี้ คือ

- รู้ว่าตนรู้สึกอย่างไร และทำไมจึงรู้สึกเช่นนั้น
- รู้เท่าทันผลกระทบที่เกิดขึ้นเนื่องจากอารมณ์นั้นๆ

- ตระหนักถึงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกในสิ่งที่คิด พูด และทำ
- กำหนดสภาวะอารมณ์ให้เห็นตามสภาพการเกิดขึ้น ตั้งอยู่และดับไป

เมเยอร์และสโลเวย์ (Mayer and Salovey. 1997) กล่าวว่า การตระหนักรู้ในอารมณ์ตนเอง (Know one's emotions) หมายถึง เป็นการสังเกตและรับรู้ว่ามีอารมณ์ของตนเองเป็นอย่างไร ทั้งในยามปกติและยามอารมณ์ไม่ปกติ รู้ถึงลักษณะของอารมณ์ การแสดงออกตามอารมณ์ต่างๆ ตลอดจนผลย้อนกลับจากการเกิดอารมณ์ของตนตามความเป็นจริง

บลูม (Bloom. 1971 : 273) กล่าวถึง ความตระหนัก ว่า ความตระหนักเป็นขั้นต่ำสุดของภาคอารมณ์ และความรู้สึก (Affective domain) ความตระหนักเกือบคล้ายกับความรู้ตรงที่ทั้งความรู้และความตระหนักไม่เป็นลักษณะของสิ่งเร้า ความตระหนักไม่จำเป็นต้องเน้นปรากฏการณ์หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความตระหนัก จะเกิดขึ้นเมื่อมีสิ่งเร้ามาเร้าให้เกิดความตระหนัก

กู๊ด (Good. 1973 : 54) กล่าวว่า ความตระหนัก หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงถึงการเกิดความรู้ของบุคคล หรือการที่บุคคลแสดงความรู้สึกรับผิดชอบต่อปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น

รูเนสส์(Runes. 1971 : 32) กล่าวว่า ความตระหนัก เป็นการกระทำที่เกิดจากความสำนึก

อีเซนค์และอาโนลด์ (Eysenck and Arnold. 1972 : 110) ได้อธิบายความตระหนักในแง่จิตวิทยาว่า ความตระหนักเป็นความสัมพันธ์ของความสำนึก (Consciousness) และเจตคติ (Attitude) ความตระหนักเป็นภาวะของจิตใจ ซึ่งไม่อาจแยกเป็นความรู้สึกหรือความคิดอย่างเดียวโดยเด็ดขาด

โวลแมน (Wolman. 1973 : 38) กล่าวว่า ความตระหนักเป็นภาวะการณ์ที่บุคคลเข้าใจหรือสำนึกถึงบางสิ่งบางอย่างของเหตุการณ์ ประสบการณ์ หรือวัตถุสิ่งของได้

พจนานุกรมทางการศึกษา(Dictionary of Education) ให้ความหมายของ “ความตระหนัก” ไว้ว่า ความตระหนัก หมายถึง การกระทำที่แสดงว่า จำได้ การรับรู้ หรือมีความรู้ หรือมีความสำนึก (Consciousness)

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2521 : 24) ได้ให้ความหมายไว้ว่า “ความตระหนัก” หมายถึง ความรู้ตัวอยู่แล้ว คือการที่รู้ว่าสิ่งนี้มีอยู่หรือเป็นอยู่ แต่ไม่รู้้อย่างละเอียดถ่องแท้

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2520 : 14) กล่าวว่า ความตระหนัก หมายถึง การที่บุคคลถูกคิดขึ้นได้ หรือการเกิดขึ้นในความรู้สึกว่ามีสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เหตุการณ์หนึ่ง หรือ สถานที่หนึ่ง ซึ่งการรู้สึกว่ามี หรือการได้ถูกคิดถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นในสภาวะของจิตใจ แต่ไม่ได้หมายความว่า บุคคลนั้นสามารถจำได้หรือระลึกได้ถึงลักษณะบางอย่างของสิ่งนั้น

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2523 : 133) กล่าวถึง ความตระหนักว่า ความตระหนักเป็นพฤติกรรมขั้นต่ำสุดทางด้านความรู้ แต่ความตระหนักไม่เกี่ยวกับความจำหรือการระลึกได้ ความตระหนักถึงความสามารถการนึกคิด ความรู้สึกที่เกิดขึ้นในสภาวะของจิตใจ

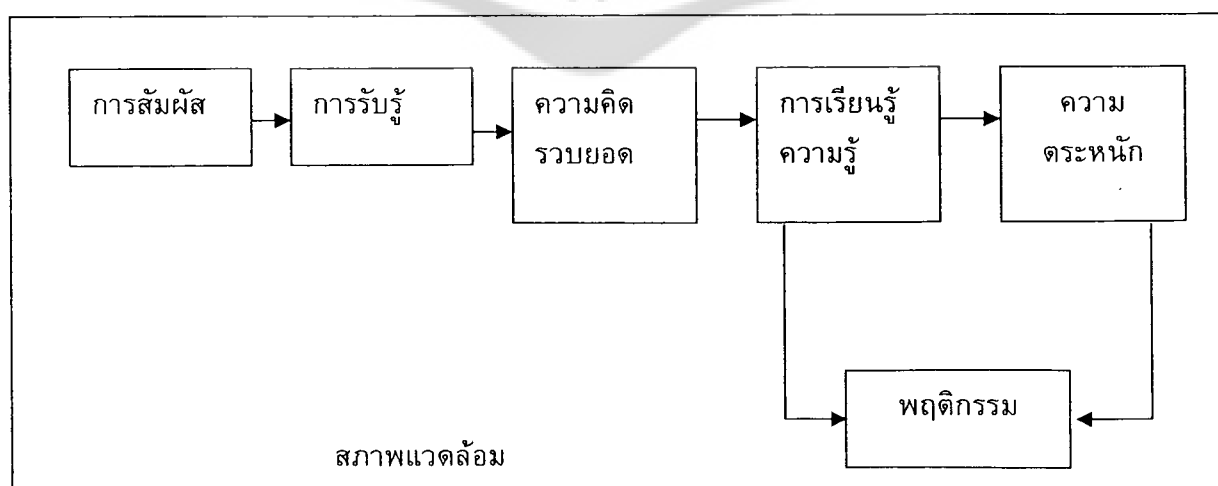
สมหมาย วันสอน (2522 : ไม่มีเลขหน้า) กล่าวว่า ความตระหนัก เกือบคล้ายกับความรู้ แตกต่างกันที่ความตระหนักไม่เกี่ยวข้องกับการจำ หรือความสามารถที่จะระลึกได้ แต่ความตระหนักเป็นเรื่องของการรับรู้ จินตนาการ หรือมีความรู้สึกต่อเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง

เทอดศักดิ์ เดชคง (2545) กล่าวว่า การตระหนักรู้ในตนเอง คือ การมีสติรู้ในอารมณ์ เป็นความรู้ตัว เช่น รู้ว่ากำลังเดิน รู้ว่ากำลังโกรธ รู้ว่ากำลังทุกข์ การรู้ตัวนั้นต้องเป็นปัจจุบันคือการรู้ตัวในขณะนั้นๆ ไม่ใช่การคิดย้อนกลับหลังแล้วรู้ตัว โดยต้องบอกได้ด้วยภาษาว่าอารมณ์นี้คืออะไร สามารถบอกได้ว่ากำลังมีท่าทางกิริยาอาการอย่างไร เช่น ฉันกำลังโกรธ ฯลฯ รวมถึงการรู้ถึงสาเหตุว่าเกิดอารมณ์นั้นๆ ขึ้นเพราะอะไร

จากความหมาย ความตระหนัก ที่นักวิชาการในสาขาต่างๆ ได้ให้ไว้ในข้างต้น พอสรุปความหมายได้ว่า ความตระหนัก หมายถึง ความสำนึกซึ่งบุคคลเคยมีการรับรู้หรือเคยมีความรู้มาก่อน เป็นการระลึกถึง อารมณ์ ความคิด การกระทำว่าทำอะไรอยู่ รู้ว่าตนกำลังรู้สึกอย่างไร มีความสามารถในการวิเคราะห์สาเหตุของอารมณ์ที่เกิดขึ้นว่ามาจากอะไร เพราะเหตุใด สามารถประเมินสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับตนเอง ดังนั้น ความตระหนักจึงเป็นเรื่องของการตื่นตัวทางจิตใจต่อเหตุการณ์หรือสถานการณ์นั้นๆ โดยอาศัยระยะเวลา เหตุการณ์ ประสบการณ์ หรือสภาพแวดล้อม เป็นปัจจัยที่ทำให้บุคคลเกิดความตระหนัก

ขั้นตอนและกระบวนการเกิดความตระหนัก

จะเห็นได้ว่า ความตระหนักเป็นความสำนึก เป็นความรู้ตัว ดังนั้นความตระหนักจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อบุคคลได้รับการสัมผัสจากสิ่งเร้าในสภาพแวดล้อมเกิดการรับรู้ขึ้น และนำไปสู่การเกิดความคิดรวบยอด การเรียนรู้ ความตระหนัก ตามลำดับซึ่งการเรียนรู้และความตระหนักจะนำไปสู่ความพร้อมที่จะแสดงการกระทำหรือแสดงพฤติกรรมต่อไป



ภาพประกอบ 3 ขั้นตอนและกระบวนการเกิดความตระหนัก (Good. 1973 : 543)

จากภาพประกอบ 3 จะเห็นว่าความตระหนักเป็นผลของกระบวนการทางปัญญา (Cognitive Process) กล่าวคือ เมื่อบุคคลได้รับการกระตุ้นจากสิ่งเร้าหรือรับสัมผัสจากสิ่งเร้าแล้วจะเกิดการรับรู้ เมื่อเกิดการรับรู้แล้วขั้นต่อไปก็จะเข้าใจในสิ่งเร้านั้น คือ เกิดความคิดรวบยอดและนำไปสู่การเรียนรู้คือมีความรู้ในสิ่งนั้น และนำไปสู่การเกิดความตระหนักในที่สุด ซึ่งความรู้และความตระหนักต่างก็นำไปสู่การกระทำหรือการแสดงพฤติกรรมของบุคคลต่อสิ่งเร้านั้นๆ

ดังนั้น การเรียนรู้ที่มีจุดหมายเพื่อให้ผู้เรียนมองเห็นความสำคัญ ความรับผิดชอบ รวมทั้งผลกระทบที่เกิดขึ้น จะส่งผลและทำให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักต่อสิ่งนั้นๆ ในที่สุด

ปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดความตระหนัก

ความตระหนัก (Awareness) เป็นพฤติกรรมทางด้านอารมณ์ ความรู้สึก (Affective Domain) เป็นพฤติกรรมขั้นต่ำสุดของความรู้ ความคิด ปัจจัยด้านความรู้สึกหรืออารมณ์นั้น จะมีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านความรู้ความคิดเสมอ(ประสาธ อิศรปริดา. 2523 : 177) และความตระหนักจะเกิดขึ้นได้นั้นมนุษย์จะต้องมีความรู้หรือรู้จักสิ่งนั้นเสียก่อนซึ่งความตระหนักที่เกิดขึ้นจะมากน้อยเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับ การรับรู้ของมนุษย์แต่ละคน และปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้ของแต่ละบุคคล มี 3 ประการ ดังนี้ (ณัฐวสา เจริญ. 2541 : 15 - 17)

1. ประสบการณ์ การรับรู้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ทั้งในอดีตที่ผ่านมา และชีวิตประจำวัน การรับรู้เรื่องราวใดๆ ขึ้นอยู่กับความเกี่ยวข้องในเหตุการณ์นั้น ประสบการณ์ที่ได้พบเห็นมีผลกระทบ โดยตรง ทำให้เกิดการรับรู้ระดับต่างๆ เช่น คนที่ประสบปัญหาน้ำท่วมย่อมรับรู้เรื่องน้ำท่วมได้ดีกว่าคนที่อยู่ในบริเวณที่น้ำไม่ท่วม คนที่เคยอยู่ในชุมชนแออัดจะไม่ยอมรับการอยู่อาศัยการสงเคราะห์ในห้องเล็กๆ บนอาคารสูง เนื่องจากไม่เคยมีประสบการณ์ คนที่เคยอยู่ในบ้านเมืองที่สับสนวุ่นวายไร้ระเบียบ สกปรก ไม่ว่าจะเป็นบนพื้นถนนหรือทางเท้าเต็มไปด้วยขยะสองฟากถนน เต็มไปด้วยอาคารรูปแบบต่างๆ กัน ป้ายประกาศ ป้ายโฆษณา สายไฟฟ้า สายโทรศัพท์ ระโยงระยาง เกะกะเต็มไปหมด ก็จะรับรู้สภาพแวดล้อมดังกล่าวอยู่ทุกวัน ทำให้เกิดความเคยชินและยอมรับในสภาพแวดล้อมนั้นแม้ว่าจะไร้คุณภาพก็ตาม สำนักดังกล่าวเปลี่ยนแปลงก็ต่อเมื่อมีการเปรียบเทียบจากสิ่งที่ได้รับรู้ใหม่ เช่น ได้ไปเห็นบ้านเมืองอื่นๆ ที่สะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อยไม่สับสนวุ่นวาย

2. ความใส่ใจและการให้คุณค่าในเรื่องที่จะรับรู้ ความใส่ใจในเรื่องที่จะรับรู้แปรเปลี่ยนได้หลายระดับตั้งแต่ความจำเป็น ความต้องการ ความคาดหวัง ความสนใจและอารมณ์ เช่น บุคคลที่สัญจรบนท้องถนนจะมีความต้องการบ้านเมืองที่สะอาด ร่มรื่น มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย แต่ถ้าเขาขับรถยนต์เขาจะรับรู้ถึงความสับสนของสิ่งต่างๆ ที่เป็นปัญหาในการขับขี่ซึ่งได้แก่ความวุ่นวายของป้ายจราจร ป้ายประกาศ ป้ายโฆษณา การขับขี่ยวดยานพาหนะ โดยไม่เคารพกฎจราจร การข้ามถนนของคนที่ไม่เป็นระเบียบ ความทรุดโทรมของทางเท้า การตั้ง

วางสิ่งกีดขวางทางเดิน หรือถ้าเขาต้องเดินทางเท้าในเวลากลางวันก็จะต้องการร่มเงาจากอาคาร ต้นไม้ ดังนั้นเขาก็จะใส่ใจรับรู้ในเรื่องของความงามของสภาพแวดล้อม นักอนุรักษ์ที่มีความสนใจในเรื่องสภาวะแวดล้อมของบ้านเมืองก็จะใส่ใจและเห็นคุณค่าของธรรมชาติและบ้านเมือง ส่วนนักท่องเที่ยวมีความคาดหวังที่จะได้พบเห็นธรรมชาติและบ้านเมืองนั้นว่าเป็นอย่างไร ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการรับรู้ในเรื่องใดของแต่ละบุคคลนั้นขึ้นอยู่กับว่าเขาใส่ใจและให้คุณค่าในเรื่องนั้นมากน้อยเพียงใด

3. ลักษณะและรูปแบบของเรื่องที่จะรับรู้ นอกจากการรับรู้ของบุคคลจะขึ้นอยู่กับประสบการณ์ ความใส่ใจและการให้คุณค่าในเรื่องที่จะรับรู้แล้วยังขึ้นกับว่าสิ่งหรือเรื่องที่จะรับรู้มีลักษณะรูปแบบเป็นอย่างไร เช่น การสร้างความตระหนักในเรื่องขยะที่ได้รับความสนใจมาก เนื่องจากการให้ความรู้ความเข้าใจ ได้กระทำอย่างกว้างขวาง โดยอาศัยวิธีการต่างๆ เช่น การใช้ดาราภาพยนตร์ซึ่งเป็นที่น่าสนใจของบุคคลทั่วไป โครงการตาวีเศษก็มีทั้งบทเพลง คำขวัญ มีการเสนอข่าวสารทั้งทางวิทยุและโทรทัศน์ ป้ายโฆษณาถึงขยะ การเสนอบ่อยครั้งและเลือกใช้รูปแบบที่เหมาะสมทำให้เกิดอย่างมาก การรับรู้นั้นต้องเกิดจากการได้ยินได้เห็นหลายครั้ง ดังนั้นการที่จะทำให้บุคคลเกิดการรับรู้เพื่อให้เกิดความตระหนักนั้นต้องใช้ระยะเวลานานพอสมควร

เนื่องจากความตระหนักของแต่ละบุคคลขึ้นอยู่กับ การรับรู้ของแต่ละบุคคล ดังนั้นปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้จึงมีผลต่อความตระหนักด้วย จึงพอสรุปได้ว่าปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนัก คือ

1. ประสบการณ์ที่มีต่อการรับรู้
2. ความเคยชินต่อสภาพแวดล้อม ถ้าบุคคลใดที่มีความเคยชินต่อสภาพแวดล้อมนั้นก็จะมีผลทำให้บุคคลนั้นไม่ตระหนักต่อสิ่งที่เกิดขึ้น
3. ความใส่ใจและการให้คุณค่า ถ้ามนุษย์มีความใส่ใจในเรื่องใดมากก็就会有ความตระหนักในเรื่องนั้นมาก
4. ลักษณะและรูปแบบของสิ่งเร้า ถ้าสิ่งเร้านั้นสามารถทำให้ผู้พบเห็นเกิดความสนใจ ย่อมทำให้ผู้พบเห็นเกิดการรับรู้และการตระหนักขึ้น
5. ระยะเวลาและความถี่ในการรับรู้ ถ้ามนุษย์ได้รับการรับรู้บ่อยครั้งเท่าไร หรือนานเท่าไร ก็ยิ่งทำให้มีโอกาสเกิดความตระหนักได้มากขึ้นเท่านั้น

การวัดความตระหนัก

ความตระหนัก (Awareness) เป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการรู้สำนึกว่าสิ่งนั้นมีอยู่ (Conscious of Something) จำแนกและรับรู้ (Recognitive) ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ละเอียดอ่อนเกี่ยวกับด้านความรู้สึกและอารมณ์ ดังนั้นการที่จะทำการวัดและการประเมิน จึงต้องมีหลักการและวิธีการตลอดจนเทคนิคเฉพาะ จึงจะวัดความรู้สึกและอารมณ์นั้น มีหลายประเภทด้วยกัน ซึ่งจะนำมากล่าวไว้ดังนี้คือ (อนุวัฒน์ ร่มโพธิ์ทอง. 2544 : 49)

1. วิธีการสัมภาษณ์ (Interview) อาจเป็นการสัมภาษณ์ชนิดที่โครงสร้างแน่นอน (Structure Item) โดยสร้างคำถามและมีคำตอบที่เลือกเหมือนกัน แบบสอบถามชนิดเลือกตอบและคำถาม จะต้องตั้งไว้ก่อนเรียงลำดับก่อนหลังไว้อย่างดีหรืออาจเป็นแบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Item) ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์ที่มีไว้แต่หัวข้อใหญ่ๆ ให้ผู้ตอบมีเสรีภาพในการตอบมากๆ

2. แบบสอบถาม (Questionnaire) แบบสอบถามอาจเป็นชนิดปลายปิดหรือปลายเปิดก็ได้

3. แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) เป็นเครื่องมือวัดชนิดที่ให้ตรวจสอบว่าเห็นด้วยไม่เห็นด้วย หรือมี ไม่มีสิ่งที่กำหนดตามรายการ อาจอยู่ในรูปของการทำเครื่องหมายตอบ หรือเลือกว่า ใช่ ไม่ใช่ ก็ได้

4. มาตรวัดอันดับคุณภาพ (Rating Scale) เครื่องมือนี้เหมาะสำหรับวัดอารมณ์และความรู้สึกที่ต้องการทราบความเข้าใจ (Intensity) ว่ามีมากน้อยเพียงไรในเรื่องนั้น

5. การเข้าใจความหมายภาษา (Semantic Differential Technique หรือ S.D.) เทคนิคการวัดโดยใช้ความหมายของภาษา ของ ชาลส์ ออสกู๊ด เป็นเครื่องมือที่วัดได้ครอบคลุมชนิดหนึ่ง เครื่องมือวัดชนิดนี้จะประกอบด้วยเรื่องซึ่งถือเป็นสัณฐาน และจะมีคุณศัพท์ที่ตรงข้ามกันเป็นคู่ๆ ประกอบสัณฐานนั้นหลายๆ คู่ แต่ละคู่จะมี 2 ขั้ว ช่องจะห่างระหว่าง 2 ขั้วนี้ บ่งบอกด้วยตัวเลข ถ้าใกล้ขั้วใดมากก็จะมีคุณลักษณะตามคุณศัพท์ของขั้วนั้นมาก

แนวทางในการพัฒนาการตระหนักรู้ในตนเอง

โกลแมน (Goleman. 1998) มีความเชื่อว่าปรีชาเชิงอารมณ์แตกต่างจากเชาวน์ปัญญา แต่มีส่วนเกี่ยวเนื่องกัน ปรีชาเชิงอารมณ์มีบทบาทในการกำหนดบุคลิกภาพที่พึงปรารถนา ช่วยสร้างวุฒิภาวะทางอารมณ์ที่เจริญสมวัย สร้างความสามารถในการปรับตัวเพื่อแก้ไขปัญหา ช่วยให้เผชิญต่อความเครียดและแรงกดดันของชีวิตในภาวะการแข่งขันได้ดี ปรีชาเชิงอารมณ์ไม่ได้ถูกกำหนดตายตัวมาจากพันธุกรรมและไม่พัฒนามากในช่วงวัยเด็กตอนต้นเหมือนเชาวน์ปัญญา แต่ปรีชาเชิงอารมณ์ส่วนใหญ่เกิดจากการเรียนรู้และสามารถดำเนินต่อไปเรื่อยๆ ดังนั้นจึงสามารถพัฒนาได้แม้เข้าสู่วัยทำงานแล้วก็ตาม การตระหนักรู้ในตนเองซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่ง

ของปรีชาเชิงอารมณ์ก็สามารถพัฒนาให้เพิ่มขึ้นได้แม้ได้อยู่ในช่วงวัยเด็กตอนต้นก็ตามและ
ได้มีผู้เสนอแนวทางในการพัฒนาการตระหนักรู้ในตนเองไว้หลากหลายแนวทางดังนี้

นันทนา วงษ์อินทร์ (2542 : 136 - 137) ได้เสนอแนวทางในการพัฒนาการรู้จัก
อารมณ์ตนเองไว้ดังนี้

1. ให้เวลาแก่ตนเองในการทบทวนอารมณ์ของตนเอง พิจารณาว่าตนเป็นคนที่มึลักษณะ
อารมณ์เช่นไร มักจะคล้อยตามอารมณ์ตนเอง คล้อยตามอารมณ์ของผู้อื่น หรือคล้อยตาม
สิ่งแวดล้อมภายนอก

- 1.1 ทบทวนลักษณะการแสดงอารมณ์ว่า ตนได้แสดงอาการใดออกไป
- 1.2 รู้สึกอย่างไรกับผลย้อนกลับ (พอใจ , ไม่พอใจ)
- 1.3 คิดอย่างไรกับผลย้อนกลับ (เหมาะสม , ไม่เหมาะสม)
- 1.4 ถ้ารู้สึกที่ไม่พอใจ คิดว่าไม่เหมาะสม หาวิธีการที่ดีกว่าสำหรับใช้ในคราวต่อไป
- 1.5 ถ้ารู้สึกพอใจ เห็นเหมาะสมแล้ว ต้องแน่ใจว่าไม่ได้เข้าข้างตนเองหรือตัวเองใช้
แล้วให้ประโยชน์

2. ฝึกการรู้ตัวบ่อยๆ มีสติอยู่กับการรู้ตัว

- 2.1 ขณะนี้เรากำลังรู้สึกอย่างไรกับตัวเองหรือกับสิ่งที่เกิดขึ้นรอบๆ ตัว
- 2.2 รู้สึกสบายใจ, ไม่สบายใจ
- 2.3 คิดอย่างไรกับความรูสึกนั้น
- 2.4 ความคิดหรือความรู้สึกมีผลอย่างไรกับการแสดงออกของตนเอง

ทศพร ประเสริฐสุข (2542 : 31 - 33) ได้ให้แนวทางในการพัฒนาความเฉลียวฉลาด
ทางอารมณ์ด้านการตระหนักรู้ในตนเอง ไว้ดังนี้

1. ฝึกให้เด็กรู้จักคุณค่าของตนตามความเป็นจริงให้มองตนอย่างตระหนักรู้ มองตนเอง
ในแง่ดี รู้สึกดีกับชีวิต สามารถชื่นชมตนเองได้ เป็นการฝึกให้รู้จักอารมณ์ตนเอง

1.1 ฝึกการตระหนักรู้ (Self-Awareness) สำรวจตนเองด้วยวิธีการต่างๆ เช่น อาจ
ใช้การนั่งสมาธิ

1.2 ให้ความรู้จักเกี่ยวกับการเข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่น อาจใช้กิจกรรมกลุ่มและ
เทคนิคอื่นๆ

2. รู้จักแยกแยะอารมณ์ของตนเองว่าชนิดใดดี ชนิดใดไม่ดี และเลือกแสดงออกทาง
อารมณ์ได้อย่างเหมาะสม

3. รู้จักและเข้าใจธรรมชาติอารมณ์ของตนเอง สามารถจำแนกแยกแยะได้ว่า อารมณ์
ใดที่เป็นประโยชน์แก่ตนเองและอารมณ์ใดจะเป็นโทษแก่ตนเอง โรงเรียนและสถานศึกษาควรมี
อาจารย์ผู้ทำหน้าที่แนะแนวที่จะให้คำปรึกษา (Counseling)

วิลาสลักษณ์ ชวัลลี (2541 : 37 - 52) ได้เสนอแนวทางในการพัฒนาสติปัญญาทางอารมณ์ในส่วนของการตระหนักรู้อารมณ์ตนเอง โดยการบอกตนที่กำลังรู้สึกอย่างไรได้ตลอดเวลาว่ากำลังรู้สึกอย่างไร โดยใช้คำพูดอยู่ในใจว่า “ฉันกำลังโกรธ” หรือขณะที่ฟังเพลงแล้วมีความสุขก็ให้พูดกับตนเองเช่นกันว่า “สุขหนอ” ถ้าสามารถที่จะติดตามอารมณ์ของตนเองอยู่เสมอในทุกอารมณ์ที่เปลี่ยนไปก็จะช่วยให้รู้เท่าทันอารมณ์ของตนเองคนที่ตระหนักรู้อารมณ์ตนเองจะกลับคืนสู่อารมณ์ในสภาพปกติได้เร็วกว่าคนที่ไม่ตระหนักรู้ ทั้งนี้ต้องซื่อสัตย์ต่อความรู้สึกของตนเอง ไม่บิดเบือนแม้ในบางขณะความรู้สึกนั้นเราหรือสังคมอาจไม่ยอมรับ การบิดเบือนโดยการพยายามให้เหตุผลแก่ตนเองไปอีกแบบหนึ่งเป็นการปิดบังกลบเกลื่อนความรู้สึกที่แท้จริง ซึ่งจะเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาสติปัญญาทางอารมณ์และเป็นการสร้างปัญหาอื่นๆ ตามมา เช่น ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เช่น ถ้าเราเกิดความรู้สึกไม่ชอบใครขึ้นมา ให้ถามตนเองว่า เขาทำอะไรหรือ เราจึงไม่ชอบเขา ความจริงเขาอาจไม่ได้ทำอะไรเราเลย แต่เราอิจฉาเขา คือทนเห็นเขาดีเขาเก่งไม่ได้นั่นเอง นอกจากนี้เราควรตระหนักถึงข้อดีและข้อบกพร่องของตนเอง ซึ่งอาจรู้ได้ด้วยตนเองและด้วยการที่ผู้อื่นให้ข้อมูลป้อนกลับการยอมรับข้อบกพร่องเป็นการเปิดโอกาสให้ได้ปรับปรุงตนเองหรือเกิดความระมัดระวังในการแสดงอารมณ์มากขึ้น ข้อบกพร่องเป็นสิ่งที่แก้ไขได้ การยอมรับข้อบกพร่องเป็นความกล้าหาญ อย่างหนึ่งที่ยอมรับความไม่ดีของตนเองได้

ยุทธนา ไชยจุล (2543 : 193 - 194) เสนอข้อแนะนำเพื่อใช้ในการเพิ่มความไวต่อการรับทราบถึงอารมณ์และความรู้สึกของตนเองได้

1. การทำตารางเพื่อจดบันทึกอารมณ์ของตนเองในแต่ละเหตุการณ์ โดยให้ระบุถึงสถานการณ์ที่ท่านเข้าไปเกี่ยวข้องกับอารมณ์หรือความรู้สึกกำลังเกิดขึ้นนั้น รวมทั้งความคิดที่กำลังติดอยู่ อารมณ์พื้นฐานที่ควรทราบซึ่งจะต้องระบุได้ เช่น อารมณ์โกรธ เศร้า กลัว แปลกใจ สงบ อิจฉา และความสบายใจหรือมีความสุข เป็นต้น

2. การสังเกตความรู้สึกทางสรีระที่เกิดขึ้นด้วย ปฏิกริยาของร่างกายเป็นส่วนหนึ่งที่จะบอกให้ทราบว่า เรากำลังมีปฏิกริยาทางอารมณ์กับเหตุการณ์นั้นๆ อย่างไร เช่น ให้ลองสังเกตและจำเหตุการณ์ที่ทำให้दनคอกของท่านเกิดอาการเกร็ง ท้องเกิดอาการผิดปกติ หรือปวดศีรษะขึ้นมา โดยส่วนใหญ่แล้วอาการดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าท่านกำลังมีปฏิกริยาด้านอารมณ์ ขอให้ลองพิจารณาดูว่าอาการที่เกิดขึ้นได้แสดงถึงอารมณ์หรือความรู้สึกประเภทใด

3. เขียนบันทึกรายการของเหตุการณ์ที่สำคัญๆ ที่เกิดขึ้นกับชีวิตของตัวท่านเองในช่วงต่างๆ และให้จัดลำดับของเหตุการณ์ที่สำคัญๆ นั้น แล้วพิจารณาว่าในแต่ละเหตุการณ์นั้นท่านรู้สึกอย่างไรหรืออยู่ในอารมณ์แบบใด

กรเกศ พรหมดี (2545 : 5 - 9) ได้กล่าวถึงกระบวนการในการฝึกการรับรู้อารมณ์ไว้ดังนี้

1. การฟังเพลง ให้ลองเลือกเพลงมาฟังสักเพลงอาจมีเนื้อร้องหรือไม่ก็ก็ได้ เมื่อเปิดเพลงให้ลองสังเกตตนเองดูว่ารู้สึกอย่างไร หรือฟังเพลงนั้นแล้วมีอาการใดเกิดขึ้น เป้าหมายอยู่ที่การเฝ้ามองตนเองเมื่อถูกกระตุ้นด้วยสิ่งเร้า และดูความก้าวหน้าได้จากความรวดเร็วในการบอกอารมณ์ รวมถึงจำนวนครั้งของการแสดงอารมณ์ในบางกรณีด้วย

2. การดูรูปภาพ อาจเป็นภาพธรรมชาติของ ป่าเขา ต้นไม้ แม่น้ำ ทะเล แล้วให้ถามความรู้สึกของตนเองว่าเกิดอารมณ์อะไรบ้าง ถ้าบอกว่าเฉยๆ หรือสบายตาอาจไม่ใช่อารมณ์ที่แท้จริง ควรตรวจสอบดูว่ามีอารมณ์ใดซ่อนเร้นอยู่บ้าง โดยต้องสำรวจให้ทราบถึงอารมณ์ที่แท้จริงสามารถกำหนดอารมณ์นั้นได้อย่างถูกต้อง

3. การตรวจสอบกับตารางแสดงอารมณ์ (Emotional Check list)

4. การจดบันทึกอารมณ์ หมายถึง การคอยสนใจตรวจสอบอารมณ์ของตนเองว่าเกิดอารมณ์ใดขึ้นมาบ้าง แล้วจดบันทึกในสมุดเล่มเล็กที่พกติดตัวอยู่ การจดบันทึกเน้นที่ความเป็นปัจจุบัน เช่น การจดเมื่อเกิดอารมณ์นั้นๆ ขึ้นมาอย่างทันทีที่จะเกิดผลมากกว่าการรอสักพักหรือมานั่งบันทึกเอาทีหลัง ในการบันทึกช่วงแรกมักเป็นการบันทึกเชิงพรรณนา คือ มีสาเหตุ มีความรู้สึกนึกคิดตามมาอย่างมากมาย เมื่อผ่านไปหลายสัปดาห์จะเหลืออยู่เพียงความรู้สึกที่เป็นปัจจุบันในเหตุการณ์นั้นๆ

5. การฝึกบอกตนเองในใจ เช่น เมื่อมีความรู้สึกดีใจก็ให้บอกกับตนเองได้ว่า “ฉันกำลังดีใจ” กำลังอิจฉาเพื่อน ก็บอกได้ว่า “นี่ฉันกำลังอิจฉาเพื่อนอยู่” การรับรู้และบอกในใจตั้งแต่อารมณ์ชนิดต่างๆ เริ่มเกิดเป็นกุญแจสำคัญของการเปลี่ยนแปลงตนเอง

สรุปได้ว่า การพัฒนาการตระหนักรู้ในตนเอง สามารถทำได้ตลอดเวลาเพื่อเป็นการทบทวนอารมณ์ของตนเองที่เกิดขึ้นในแต่ละวันในชีวิตประจำวันของตนเอง พยายามจับความรู้สึกของตนเองที่มีต่อสิ่งแวดล้อมเหล่านั้น การฝึกการรู้ตัวบ่อยๆ บอกกับตัวเองว่าตนเองกำลังรู้สึกอย่างไร ยอมรับความรู้สึกของตนเอง ยอมรับข้อดีและข้อบกพร่องของตนเองตามความเป็นจริง การทำตารางเพื่อจดบันทึกอารมณ์ของตนเองในแต่ละเหตุการณ์ สังเกตความรู้เหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตและเขียนบันทึกเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นแล้วพิจารณาว่าในแต่ละเหตุการณ์นั้นรู้สึกอย่างไร การฝึกการตระหนักรู้ในตนเองสามารถทำได้โดยการสังเกตสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัว และการสังเกตความรู้สึกของตนเอง

เพศกับการพัฒนาการตระหนักรู้ในตนเอง

เบอร์นาร์ด (รัชณี วารินทร์. 2531 : 20; อ้างอิงจาก Barnard. 1984) ได้จัดแบ่งความเป็นชายและหญิงไว้ดังนี้

1. ลักษณะความเป็นชาย (Masculinity) หมายถึง ความรู้สึกหรือพฤติกรรมอย่างหนึ่งของบุคคลซึ่งแสดงออกในลักษณะ 3 ด้าน คือ

- ความมีอำนาจในสังคมและการตัดสินใจด้วยปัญญา คือมีความเป็นผู้นำ เมื่อเกิดวิกฤต ก็สามารถนำหรือดำเนินกิจกรรมให้กลุ่มผ่านพ้นภาวะวิกฤตได้ โดยไม่แสดงความหวั่นไหว หรือหวาดกลัวกับเหตุการณ์นั้น

- ความมีอิสระ คือมีความเป็นตัวของตัวเองมั่นใจในความคิดและการกระทำของตน ไม่คล้อยตามไปกับกลุ่มหรือหมู่คณะ ไม่คำนึงถึงการยอมรับทางสังคม

- ความเป็นนักสู้ คือเมื่อเผชิญกับสถานการณ์ที่สะเทือนใจ เผชิญกับอันตรายหรือเหตุการณ์รุนแรงก็ไม่หวั่นเกรง และเมื่อประสบความล้มเหลวความผิดหวังก็พยายามต่อสู้กับความล้มเหลวและความผิดหวังนั้น รู้จักยอมรับความพ่ายแพ้และการให้อภัย ชอบการแข่งขัน การผจญภัย

2. ลักษณะความเป็นหญิง (Femininity) หมายถึงความรู้สึกหรือพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกใน 3 ด้าน คือ

- ความผูกพันและการถนอม คือ พฤติกรรมที่แสดงความกังวลห่วงใยกับสิ่งรอบตัวในลักษณะของความเมตตา เห็นอกเห็นใจ เอาใจใส่กับความต้องการของคนใกล้ชิด เข้าใจผู้อื่นถึงสภาวะจิตใจของบุคคลใกล้เคียงในยามที่ได้รับความทุกข์ แสดงการตอบสนองต่อสภาพจิตใจของเพื่อนหรือคนใกล้ชิดได้ถูกต้อง

- มีลักษณะยอมตาม คือ พฤติกรรมที่แสดงถึงความไม่สนใจกับความรู้สึกของตนที่ไม่พึงพอใจ คล้อยตามคำพูดหรือการกระทำของคนอื่นที่ตนพึงพอใจโดยการแสดงออกที่คล้ายๆ กัน ในกลุ่มแสดงความห่วงใยและชอบอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม อ่อนไหวต่อความต้องการและแสดงออกถึงความไม่พอใจเมื่อถูกวิจารณ์ในทางที่ไม่ดีหรือไม่ได้รับในสิ่งที่ตนปรารถนา

- ความสนใจตนเอง คือมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความพอใจในการจัดระเบียบให้ตนเองทั้งด้านร่างกาย เสื้อผ้า เครื่องใช้ และชอบสิ่งสวยงาม มักหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่รุนแรง ไม่ชอบการล้อเลียนหรือการกระทำที่ทำให้เกิดความอับอาย มีความวิตกกังวลกับความผิดหวัง ความไม่พึงพอใจ

กล่าวโดยสรุปก็คือเพศหญิงมีความอ่อนไหวต่อความรู้สึกสูงและมีความสนใจตนเอง ในขณะที่เพศชายมีความเป็นตัวของตัวเองมั่นใจในตนเอง ชอบการแข่งขัน ไม่อ่อนไหวง่ายเหมือนเพศหญิงและจากการศึกษาพบว่าเพศมีผลต่อปรีชาเชิงอารมณ์ดังเช่นงานวิจัยของ ซูทาร์โซและคณะ (เปรมใจ บุญประสพ. 2545 : 18 ; อ้างอิงจาก Sutarso et. al. 1996.) ได้ศึกษาผลของเพศและเกรดเฉลี่ยที่มีต่อความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ โดยใช้แบบสำรวจความเฉลียว

ฉลาดทางอารมณ์ กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนระดับอาชีวศึกษาจำนวน 138 คน ผลการศึกษาพบว่าเพศมีผลต่อความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเพศหญิงมีคะแนนด้านการช่วยเหลือผู้อื่นและการรับรู้ตนเองสูงกว่าเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเพศหญิงมีคะแนนด้านการช่วยเหลือผู้อื่นและการรับรู้ตนเองสูงกว่าเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และโตโด (ญาดา หลาวเพ็ชร. 2544 : 49; อ้างอิงจาก Toto. 1996) ศึกษาผลของเพศเกรดเฉลี่ยกับเชาวน์ปัญญาทางอารมณ์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนวิทยาลัยจำนวน 138 คน โดยวิเคราะห์องค์ประกอบเชาวน์ปัญญาทางอารมณ์ซึ่งแบ่งได้ 3 องค์ประกอบใหญ่ คือ ความกรุณา สงสาร ความตระหนักรู้ในตนเอง ความสามารถในการปรับตัว ผลการศึกษาพบว่า เพศหญิงมีความกรุณาสงสาร ความตระหนักรู้ในตนเองสูงกว่าเพศชายแต่ด้านความสามารถด้านการปรับตัวเพศหญิงกับเพศชายไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และงานวิจัยของทาเปีย (Tapai. 1998) ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนที่ได้จากแบบวัดปรีชาเชิงอารมณ์ที่สร้างขึ้นกับคะแนนจากแบบวัดปรีชาเชิงอารมณ์อื่นๆ ผลการศึกษาพบว่าเพศหญิงมีคะแนนจากแบบวัดปรีชาเชิงอารมณ์สูงกว่าเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสายสุนีย์ ศุภระเดมิย์ (2543) ที่ศึกษาเปรียบเทียบเชาวน์ปัญญากับเชาวน์อารมณ์ของวิศวกร ครู พยาบาล นักร้อง และพระสงฆ์ ที่ประสบความสำเร็จ พบว่า เพศหญิงมีเชาวน์อารมณ์ด้านตระหนักรู้ในตนเองมากกว่าเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จากที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่า เพศน่าจะมีความสัมพันธ์กับการตระหนักรู้ในตนเอง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อภิญชลิต พุทธมาตย์ (2531 : 55 - 59) วิจัยเชิงทดลองเพื่อศึกษานิสัยรักการอ่านและการยืมหนังสือของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในกรุงเทพมหานคร ที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน โดยสุ่มนักเรียนที่มีนิสัยรักการอ่านต่ำเข้าเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 20 คน กลุ่มทดลองเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่ผู้วิจัยจัดขึ้น 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 40 นาที ประกอบด้วย การแสดงหุ่นโดยใช้เรื่องจากหนังสือ การเล่าเรื่องจากหนังสือ การเล่นเกมแข่งขันเล่าเรื่องย่อจากหนังสือ และการทายปัญหาจากหนังสือ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน มีนิสัยรักการอ่านและการยืมหนังสือสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน และเมื่อนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมแล้ว มีนิสัยรักการอ่านและการยืมหนังสือสูงขึ้นกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรม

ภัทรินทร์ วิเศษศักดิ์ (2539 : 106 - 114) ศึกษาการประเมินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของหน่วยศึกษานิเทศน์ สำนักการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอน และครูบรรณารักษ์ของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน จำนวน 60 คน กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จากโรงเรียนที่เข้าร่วม

โครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน จำนวน 370 คน และนักเรียนจากโรงเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน จำนวน 370 คน ผลการวิจัยที่สำคัญ พบว่า นักเรียนจากโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการฯ มีนิสัยรักการอ่านสูงกว่านักเรียนจากโรงเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการ แต่ผลการวิจัยนี้ยังไม่อาจสรุปได้อย่างแน่นอนว่า การเข้าร่วมโครงการจะทำให้ นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน เพราะนักเรียนจากโรงเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน อาจเป็นผู้ที่มีนิสัยรักการอ่านอยู่แต่เดิมก่อนโรงเรียนเข้าร่วมโครงการ หรืออาจเป็นอิทธิพลของ สื่อมวลชน หรือครอบครัวในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านก็ได้

อังคณา กล่อมฤทธิ์ (2531 : 76 - 86) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความอยากรู้อยากเห็น และนิสัยรักการอ่านของนักเรียนที่เข้าใช้ห้องสมุดมากกับนักเรียนที่เข้าใช้ห้องสมุดน้อย กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนชุมชน ประชาธิปัตย์วิทยาการ อำเภอธัญญบุรี จังหวัดปทุมธานี จำนวน 354 คน แบ่งเป็นกลุ่มเข้าใช้ห้องสมุดมาก จำนวน 117 คน และกลุ่มผู้เข้าใช้ห้องสมุดน้อย จำนวน 177 คน ผลการวิจัยพบว่า นิสัยรักการอ่านระหว่างกลุ่มนักเรียนที่เข้าใช้ห้องสมุดมากกับกลุ่มนักเรียนที่เข้าใช้ห้องสมุดน้อย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ณัฐวิสา เจริญ (2541 : 77 - 79) ศึกษาเกี่ยวกับความรู้และความตระหนักเกี่ยวกับมลพิษทางอากาศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความรู้และความตระหนักมลพิษทางอากาศอยู่ในระดับสูง และพบว่า นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีความรู้และความตระหนักเกี่ยวกับมลพิษทางอากาศไม่แตกต่างกัน แต่นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาต่างกัน และเขตที่ตั้งของสถานศึกษาต่างกัน นั้น นักเรียนมีความรู้และความตระหนักเกี่ยวกับมลพิษทางอากาศแตกต่างกันและความรู้เกี่ยวกับความตระหนักเกี่ยวกับมลพิษทางอากาศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความสัมพันธ์ในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

มาร์สตัน (Marston. 1982 : 1486 - A) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับนิสัยรักการอ่านอย่างเสรีของนักเรียนระดับ 8 ในสหรัฐอเมริกา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนอาสาสมัคร จำนวน 129 คน ซึ่งจะต้องรายงานลงในแบบฟอร์มที่จัดเตรียมไว้เกี่ยวกับเวลาที่ใช้ในการอ่านหนังสือประเภทต่างๆ ผลการวิจัยพบว่า ปริมาณเวลาที่ใช้อ่านหนังสือมีความสัมพันธ์ในทางลบอย่างมีนัยสำคัญกับปริมาณเวลาที่ใช้ทำกิจกรรมอย่างอื่น และตัวทำนายที่ดีที่สุดสำหรับนิสัยรักการอ่านอย่างเสรี คือ ปริมาณเวลาที่ใช้ในการทำงานตามหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบ

นิวแมน (Neuman. 1986 : 338 - 339) ได้ศึกษาสิ่งแวดล้อมภายในบ้านที่มีผลโดยตรงกับการใช้เวลาว่างในการอ่านของนักเรียนเกรด 5 โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 254 คน และผู้ปกครองจำนวน 84 คน พบว่า นักเรียนมีการอ่านหนังสือในเวลาว่าง โดยเฉลี่ย 2.33 เล่มต่อเดือน นักเรียนผู้หญิงอ่านมากกว่านักเรียนชาย การใช้เวลาอ่านในแต่ละครั้งโดย

เฉลี่ย 15 นาที ต่อวัน นอกจากนี้ยังพบว่า บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมการอ่าน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้เวลาว่างในการอ่านหนังสือของนักเรียน

ลาซาร์ (Lazar. 1958 : 122) ได้สำรวจความสนใจในการอ่านของเด็กฉลาด ปานกลาง และโง่ ในเกรด 2 ถึง 8 พบว่า เมื่อให้เด็กอ่านหนังสือประเภทต่างๆ ได้แก่ การผจญภัย ลึกลับ สืบสวน วิทยาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ฯลฯ จะพบว่า ความสนใจการอ่านหนังสือประเภทต่างๆ ของเด็กหญิงและชายในกลุ่มที่ฉลาด ปานกลาง และโง่ แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด

จากที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่าผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำวิธีการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนไปใช้ในการเรียนการสอนนั้นจะทำให้เด็กเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องการที่จะเปรียบเทียบและวัดความตระหนักในคุณค่าการอ่านของนักเรียนว่า นักเรียนมีความตระหนักในคุณค่าของการอ่านมากน้อยเพียงใดเพื่อที่จะเป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนต่อไป



บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. วิธีดำเนินการทดลอง
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่นำมาศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 2 ในโรงเรียน ศูนย์รวมน้ำใจ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 3 ชั้นเรียน คือชั้น ป.4, ป.5, และ ป.6 รวม 13 ห้องเรียน มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 496 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียน ศูนย์รวมน้ำใจ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 3 ชั้นเรียน คือชั้น ป.4, ป.5 และ ป.6 รวม 13 ห้องเรียน มีจำนวนนักเรียน 222 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย(Simple Random Sampling) โดยใช้การคำนวณจากสูตรของยามานะ (วิเชียร เกตุสิงห์. 2537 : 27) กำหนดขนาดตัวอย่างของประชากร ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังสูตร

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ	n แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
	N แทน	ขนาดของประชากร
	E แทน	ความคลาดเคลื่อนในการสุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อวัดความตระหนักเกี่ยวกับคุณค่าในการอ่านของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โดยแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนตามตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน(คะแนนเฉลี่ย)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามวัดความตระหนักในคุณค่าการอ่าน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาจากเอกสารตำรา บทความต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการอ่านที่บ้านของผู้ปกครอง และความตระหนักในคุณค่าของการอ่าน
2. ศึกษาวิธีสร้างแบบสอบถาม สำหรับแบบสอบถามความตระหนักเกี่ยวกับการอ่าน เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถาม
3. นำข้อความที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาเรียบเรียงและเขียนนิยามปฏิบัติการแล้วสร้างแบบสอบถามตามนิยามปฏิบัติการ คัดเลือกไว้จำนวน 40 ข้อ
4. นำแบบสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่อประธานและกรรมการควบคุมและผู้เชี่ยวชาญทางการวัดผลและประเมินผล เพื่อตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้นเป็นการแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Validity) ของแบบสอบถามและเพื่อพิจารณาข้อความครอบคลุมด้านเนื้อหาและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้ภาษาในแต่ละข้อ ให้มีความชัดเจนและเหมาะสมยิ่งขึ้น คัดเลือกไว้จำนวน 30 ข้อ
5. นำแบบสอบถามและแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 49 คน แล้วนำมาตรวจให้คะแนนเพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (Item Analysis) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) และคัดเลือกข้อคำถามที่ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไป และมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ได้ข้อความตามเกณฑ์ดังกล่าวและคัดเลือกไว้จำนวน 20 ข้อ
6. นำแบบสอบถามจากข้อ 5 มาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .75

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ตัวอย่างแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสภาพส่วนตัวของนักเรียน

1. เพศ

() ชาย

() หญิง

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

() ต่ำกว่า 2.50

() 2.50 – 2.74

() 2.75 ขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามวัดความตระหนักในคุณค่าของการอ่าน

คำชี้แจง ให้กาเครื่องหมาย ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นจริงของนักเรียน

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1						

ข้อความที่มีความหมายในทางบวกให้คะแนนดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้ 5 คะแนน

เห็นด้วย ให้ 4 คะแนน

ไม่แน่ใจ ให้ 3 คะแนน

ไม่เห็นด้วย ให้ 2 คะแนน

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้ 1 คะแนน

ข้อความที่มีความหมายในทางลบ ให้คะแนนดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้ 1 คะแนน

เห็นด้วย ให้ 2 คะแนน

ไม่แน่ใจ ให้ 3 คะแนน

ไม่เห็นด้วย ให้ 4 คะแนน

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้ 5 คะแนน

สำหรับการแปลความหมายของคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามนี้ เพื่อให้ทราบว่านักเรียนมีความตระหนักในคุณค่าของการอ่านในระดับใด ได้กำหนดเกณฑ์ไว้ 5 ระดับดังนี้

คะแนนความตระหนักในการอ่าน การแปลความหมาย

79.56 - 100.00	ความตระหนักในการอ่านสูง
59.56 - 79.55	ความตระหนักในการอ่านค่อนข้างสูง
39.56 - 59.55	ความตระหนักในการอ่านปานกลาง
19.56 - 39.55	ความตระหนักในการอ่านค่อนข้างน้อย
1.00 - 19.55	ความตระหนักในการอ่านน้อย

ขั้นตอนดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขั้นเตรียมการ

1.1 ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนสุเหร่าคลองจั่น เพื่อขอความร่วมมือในการทดลองแบบสอบถาม (Try Out) และในการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง

1.2 ผู้วิจัยนำหนังสือขออนุญาต ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนสุเหร่าคลองจั่น เพื่อไปติดต่อประสานงานกับผู้บริหารโรงเรียนที่ต้องการติดต่อเพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ขั้นตอนการ

2.1 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยติดต่อประสานงานกับผู้อำนวยการโรงเรียนศูนย์รวมน้ำใจ เพื่อขออนุญาตนำแบบสอบถามให้นักเรียนทำ

2.2 ตรวจแบบสอบถามทุกฉบับให้มีความสมบูรณ์ โดยส่งแบบสอบถามไปจำนวน 222 ฉบับ ได้กลับคืนมา จำนวน 217 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.75

2.3 นำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ มาลงรหัสเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถาม โดยการตรวจให้คะแนนเป็นรายข้อ แล้วนำคะแนนที่ได้มาหาค่าคะแนนเฉลี่ยของแบบสอบถามเพื่อแบ่งกลุ่มความตระหนักในคุณค่าการอ่านของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ตามค่าคะแนนเฉลี่ยที่กำหนด แล้วนำคะแนนที่ได้มาหาค่าคะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. เปรียบเทียบความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่าง ตามตัวแปรเพศ โดยใช้ค่าที (t-test) และกลุ่มตัวอย่างตามตัวแปรคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of Variance) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 คะแนนเฉลี่ย

1.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S)

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

2.1 การหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา โดยใช้สูตร IOC (พวงรัตน์ ทวีรัตน์.

2536 : 124)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามเนื้อหาที่ต้องการ
 $\sum R$ แทน ผลรวมคะแนนความคิดของผู้เชี่ยวชาญ
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2.2 วิเคราะห์ข้อคำถามรายข้อ (Item Analysis) เพื่อคำนวณหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination Index) โดยใช้สูตร (Pearson Product Moment Correlation) (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2545 : 84) คำนวณหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างข้อคำถามรายข้อกับคะแนน

$$r_{XY} = \frac{N \sum XY - (\sum X)(\sum Y)}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2][N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ r_{XY} แทน ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ
 N แทน จำนวนคนในกลุ่ม
 X แทน จำนวนของข้อคำถาม (Item)
 Y แทน คะแนนผลรวมของข้ออื่นๆ ที่เหลือทุกข้อ (Total)

2.3 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบความตระหนักในคุณค่าการอ่านโดยวิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของ ครอนบัค (Cronbach)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right)$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
	n	แทน	จำนวนข้อในแบบสอบถาม
	S_i^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
	S_t^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งฉบับ

3. สถิติทดสอบสมมติฐาน

3.1 ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยทดสอบค่าที(t-test)

3.2 ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มขึ้นไป โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – way Analysis of Variance) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 113)

ในการนี้การวิเคราะห์ความแปรปรวนมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบหาความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe Method) (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2538 :140)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันชัดเจนในการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการแปลผลดังนี้

$\bar{X}$	แทน ค่าเฉลี่ย
S	แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
$S_{\bar{x}}$	แทน ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการประมาณค่าประชากร
N	แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
F	แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F-distribution
SS	แทน ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)
MS	แทน ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean Squares)
df	แทน ระดับชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degrees of Freedom)
*	แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความตระหนักในคุณค่าของการอ่าน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการประมาณค่าประชากร ของความตระหนักในคุณค่าของการอ่านในภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกตาม เพศ และระดับคะแนนเฉลี่ย
2. ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของความตระหนักในคุณค่าของการอ่านของนักเรียนเพศชายและเพศหญิง
3. การเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนความตระหนักในการอ่านของนักเรียนที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐานของความตระหนักในคุณค่าการอ่าน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการประมาณค่าประชากร ของความตระหนักในคุณค่าของการอ่านในภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกตาม เพศและระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม

การวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำเอาคะแนนความตระหนักในคุณค่าการอ่าน มาหาค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการประมาณค่าเฉลี่ยประชากรของความตระหนักในคุณค่าของการอ่านในภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกตามเพศ และระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม ผลปรากฏดังตาราง

ตาราง 1 ค่าสถิติพื้นฐานของความตระหนักในคุณค่าการอ่านของนักเรียนจำแนกตามเพศ

เพศ	ความตระหนักในคุณค่าการอ่าน				การแปลผล
	n	$\bar{X}$	S	$S_{\bar{x}}$	
ชาย	103	82.98	8.60	0.848	สูง
หญิง	114	87.32	7.15	0.670	สูง
รวม	217	85.26	8.15	0.553	สูง

จากตาราง 1 พบว่า นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความตระหนักในคุณค่าของการอ่านอยู่ในระดับสูงและมีคะแนนความตระหนักในคุณค่าของการอ่านเฉลี่ยเท่ากับ 85.26 คะแนน โดยนักเรียนชาย มีคะแนนความตระหนักในคุณค่าของการอ่านเฉลี่ยเท่ากับ 82.98 คะแนน และนักเรียนหญิงมีคะแนนความตระหนักในคุณค่าของการอ่านเฉลี่ยเท่ากับ 87.32 คะแนน จากข้อมูลข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า นักเรียนหญิงมีความตระหนักในการอ่านสูงกว่านักเรียนชาย

ตาราง 2 ค่าสถิติพื้นฐานของความตระหนักในคุณค่าการอ่านของนักเรียนจำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	ความตระหนักในคุณค่าการอ่าน				การแปลผล
	n	$\bar{X}$	S	$S_{\bar{X}}$	
ต่ำกว่า 2.50	32	81.44	9.48	1.68	สูง
2.50 – 2.74	106	85.60	8.02	.78	สูง
2.75 ขึ้นไป	79	86.34	7.38	.83	สูง
รวม	217	85.26	8.15	.55	สูง

จากตาราง 2 พบว่า นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความตระหนักในคุณค่าของการอ่านอยู่ในระดับสูง และมีคะแนนความตระหนักในคุณค่าการอ่านเฉลี่ย เท่ากับ 85.26 คะแนน โดยนักเรียนที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 2.50 มีคะแนนความตระหนักในการอ่านเฉลี่ย เท่ากับ 81.44 คะแนน นักเรียนที่มีระดับเกรด 2.50 – 2.74 มีคะแนนความตระหนักในการอ่านเฉลี่ยเท่ากับ 85.60 คะแนน และนักเรียนที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม 2.75 ขึ้นไป มีคะแนนความตระหนักในคุณค่าของการอ่านเฉลี่ยเท่ากับ 86.34 คะแนน จากข้อมูลข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า นักเรียนที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมตามข้างต้น มีความตระหนักในการอ่านอยู่ในระดับสูง

2. ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของความตระหนักในคุณค่าการอ่าน ของนักเรียนชายและหญิง

การวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำเอาคะแนนของแบบวัดความตระหนักในคุณค่าการอ่าน จำแนกตามเพศ มาหาคะแนนความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยด้วยสถิติทดสอบค่าที (t-test for independent samples)

ตาราง 3 การเปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนเฉลี่ยความตระหนักในคุณค่าการอ่านจำแนกตามเพศ

เพศ	N	$\bar{X}$	S	t
ชาย	103	82.982	8.605	4.049**
หญิง	114	87.316	7.155	

** มีนัยสำคัญทางสถิติ .01

จากตาราง 3 แสดงว่า นักเรียนที่มีเพศต่างกันมีความตระหนักในคุณค่าการอ่านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กล่าวคือนักเรียนหญิงมีความตระหนักในการอ่านสูงกว่านักเรียนชาย

3. ผลการเปรียบเทียบความตระหนักในคุณค่าการอ่าน ของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน ด้วยสถิติทดสอบเอฟ (F-test) จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – way Analysis of Variance)

การวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำเอาคะแนนของแบบวัดความตระหนักในคุณค่าการอ่าน มาหาค่าความแปรปรวน โดยจำแนกตามระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม และเมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง ทำการทดสอบรายคู่ ผลปรากฏดังตารางที่ 4-5

ตาราง 4 การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนความตระหนักในคุณค่าการอ่าน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แหล่งของความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	572.543	2	8.605	4.049*
ความคลาดเคลื่อน	13781.01	214	7.155	
รวม	14353.55	216		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

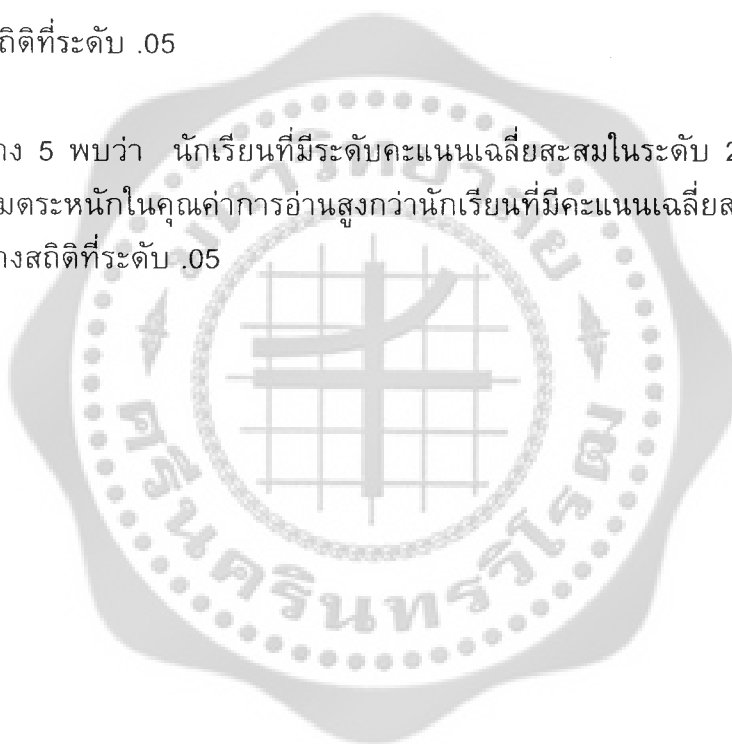
จากตาราง 4 พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีความตระหนักในคุณค่าการอ่านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และทดสอบความแตกต่างของคะแนนความตระหนักในคุณค่าการอ่านเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของ Scheffe'

ตาราง 5 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของคะแนนเฉลี่ยความตระหนักในคุณค่าการอ่าน
ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน ด้วยสถิติทดสอบ Scheffe'

ผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียน	$\bar{X}$	ต่ำกว่า 2.50	2.50 - 2.74	2.75 ขึ้นไป
ต่ำกว่า 2.50	81.44	-	4.16*	4.90*
2.50 - 2.74	85.60	-	-	.74
2.50 ขึ้นไป	86.34	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 5 พบว่า นักเรียนที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมในระดับ 2.50 - 2.74 และ 2.75 ขึ้นไป มีความตระหนักในคุณค่าการอ่านสูงกว่านักเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 2.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05



บทที่ 5

สรุป และอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาและเปรียบเทียบความตระหนักในคุณค่าการอ่านของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 กรณีศึกษาเฉพาะโรงเรียนศูนย์รวมน้ำใจ สรุปผลการศึกษาค้นคว้าตามลำดับได้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความตระหนักในคุณค่าการอ่านของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนศูนย์รวมน้ำใจ ตามตัวแปร เพศ และระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่มีเพศต่างกันจะมีความตระหนักในคุณค่าการอ่านแตกต่างกัน
2. นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันจะมีความตระหนักในคุณค่าการอ่านแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่นำมาศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 2 ในโรงเรียนศูนย์รวมน้ำใจ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 3 ชั้นเรียน คือชั้น ป.4, ป.5, และ ป.6 รวม 13 ห้องเรียน มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 496 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนศูนย์รวมน้ำใจ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 3 ชั้นเรียน คือชั้น ป.4, ป.5 และ ป.6 รวม 13 ห้องเรียน มีจำนวนนักเรียน 222 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย โดยใช้การคำนวณจากสูตรของยามาเน่ (วิเชียร เกตุสิงห์. 2537 : 27) ได้นักเรียนชายจำนวน 108 คน และนักเรียนหญิงจำนวน 114 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย

1. แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว
2. แบบสอบถามวัดความตระหนักในคุณค่าการอ่าน จำนวน 20 ข้อ

4. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อวัดความตระหนักเกี่ยวกับคุณค่าในการอ่านของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โดยแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนตามตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน(คะแนนเฉลี่ย)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามวัดความตระหนักในคุณค่าของการอ่าน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถาม โดยการตรวจให้คะแนนเป็นรายข้อ แล้วนำคะแนนที่ได้มาหาค่าคะแนนเฉลี่ยของแบบสอบถามเพื่อแบ่งกลุ่มความตระหนักในการอ่านของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ตามค่าคะแนนเฉลี่ยที่กำหนด

2. นำคะแนนที่ได้มาหาค่าคะแนนเฉลี่ยของแบบสอบถามและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วเปรียบเทียบความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่าง ตามตัวแปรเพศ โดยใช้ค่าที่ (t-test) และกลุ่มตัวอย่างตามตัวแปรคะแนนเกรดเฉลี่ย โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of Variance)

3. เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ของโรงเรียนศูนย์รวมน้ำใจมีความตระหนักในคุณค่าของการอ่านสูง

2. นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ของโรงเรียนศูนย์รวมน้ำใจที่มีเพศต่างกันมีความตระหนักในคุณค่าของการอ่านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ของโรงเรียนศูนย์รวมน้ำใจที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมแตกต่างกัน มีความตระหนักในคุณค่าการอ่านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนศูนย์รวมน้ำใจที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมในระดับ 2.50 - 2.74 และ 2.75 ขึ้นไป มีความตระหนักในคุณค่าการอ่านสูงกว่านักเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 2.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

ผลการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาความตระหนักในคุณค่าการอ่าน ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 กรณีศึกษาเฉพาะโรงเรียนศูนย์รวมน้ำใจ ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ของโรงเรียนศูนย์รวมน้ำใจมีความตระหนักในคุณค่าการอ่าน อยู่ในระดับสูง ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวน่าจะมีผลมาจากการที่โรงเรียนมีการส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านและอาจเกิดจากปัจจัยหลายๆ ด้าน เช่น ระดับสติปัญญา ความพร้อม อายุ ประสบการณ์เดิม สภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยแก่เด็ก เช่น ผู้ปกครองเห็นความสำคัญกับการอ่านและให้การสนับสนุนในเรื่องการอ่าน ซึ่งพอจะอ้างอิงสิ่งที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการด้านการอ่าน (จวีลักษณ์ บุญยะกาญจน์. 2525 : 39 - 43; อ้างอิงมาจาก Harries. 1970) ดังนี้คือ

1) จากตัวผู้อ่านเอง ได้แก่ ระดับสติปัญญา วุฒิภาวะและความพร้อม แรงจูงใจ สภาพร่างกาย อายุ เพศ ประสบการณ์เดิม ลักษณะทางบุคลิกภาพ รวมทั้งสภาพอารมณ์และความสนใจ สิ่งเหล่านี้เป็นตัวแปรที่สำคัญที่สุดที่มีผลทำให้เด็กมีพัฒนาการด้านการอ่านแตกต่างกัน

2) จากเนื้อหาในการอ่าน ประเภทของเนื้อเรื่อง ความแตกต่างในส่วนของเนื้อหาที่อ่าน ความยาวของเนื้อเรื่อง ความยากง่าย สิ่งเหล่านี้จะทำให้เด็กมีความรู้สึกว่ หนังสือที่ตนกำลังอ่านอยู่นั้น เป็นหนังสือที่สนุกสนาน น่าเรียน น่าอ่าน หรือน่าเบื่อหน่ายเพียงใด ซึ่งจะทำให้เด็กมีความต้องการอ่านในเวลาถัดไป

3) จากวิธีการอ่าน ประกอบไปด้วยวิธีการฝึกฝนเพื่อช่วยเพิ่มทักษะในการอ่าน การท่องจำ การแนะแนวการอ่าน การใช้ประสาทรับรู้ในการอ่าน เทคนิคการอ่านเร็ว อ่านจับใจความ การอ่านเพิ่ม การรู้ผลงาน ฯลฯ จะทำให้เด็กสามารถอ่านหนังสือได้แตกฉานส่งผลให้มีพัฒนาการอ่านที่รวดเร็วขึ้น

4) จากสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อพัฒนาการทางการอ่าน สภาพแวดล้อมที่อาจทำให้เด็กขาดความกระตือรือร้นในการอ่าน ซึ่งเกิดจากบุคคลที่อยู่รอบข้างเด็ก ทั้งที่โรงเรียน บ้าน หรือสภาพสังคมทั่วๆ ไป เช่น เด็กที่อยู่ในแหล่งเสื่อมโทรม หรือในชนบทที่กันดารห่างไกล ความเจริญ เด็กที่ต้องรับภาระงานทางบ้านมากเกินไปไม่มีเวลาอ่าน รูปแบบของการอบรมเลี้ยงดูที่บิดามารดาที่ปฏิบัติกับเด็ก การสนับสนุนด้านการอ่านจากโรงเรียนหรือที่บ้าน เป็นต้น

อีกทั้งสถานที่ตั้งของโรงเรียนก็เป็นแรงผลักดันให้เด็กเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนสูง เนื่องจากอยู่ในเมืองที่มีสภาพแวดล้อมมีการแข่งขันกันสูง สภาพการดำรงชีวิตทำให้ต้องมีความกระตือรือร้น นอกจากนี้ยังมีปัจจัยอื่นๆ ที่ส่งเสริมการอ่าน ซึ่งส่วนมากมักจะอยู่ในเมืองหรือชุมชนเป็นส่วนใหญ่ ดังผลการวิจัยของ อุทัย แก้วขาว (2515 : 94) ที่พบว่าเด็กในท้องถิ่นชนบทที่ห่างไกลความเจริญที่มีสภาพแวดล้อมไม่เอื้ออำนวยต่อการอ่านก็จะมีแรงจูงใจในการอ่านทำให้เด็กขาดความกระตือรือร้น ซึ่งต่างจากสภาพแวดล้อมในพื้นที่ที่เจริญในเมืองที่มี

ปัจจัยต่างๆ ที่จะช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้ต่างๆ มากกว่า เช่น ร้านขายหนังสือ ห้องสมุด เป็นต้น สิ่งเหล่านี้มีอยู่น้อยมากในชนบท และชนบทยังขาดแคลนสิ่งเหล่านี้ด้วยซ้ำ

2. นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ของโรงเรียนศูนย์รวมน้ำใจที่มีเพศต่างกันมีความตระหนักในคุณค่าของการอ่านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนชายมีคะแนนความตระหนักในคุณค่าของการอ่านเฉลี่ยเท่ากับ 82.98 คะแนน และนักเรียนหญิงมีความตระหนักในคุณค่าของการอ่านเฉลี่ยเท่ากับ 87.32 คะแนน ซึ่งสรุปได้ว่า นักเรียนหญิงมีความตระหนักในคุณค่าของการอ่านสูงกว่านักเรียนชาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการอ่านซึ่งเกิดจากปัจจัยภายนอกและภายในตัวเด็ก (ปราณี รัตนัง. 2541 : 10 - 12) ที่ว่าความแตกต่างระหว่างเพศเป็นสาเหตุให้คนเราแตกต่างกันในเรื่องการอ่านในระดับประถม เด็กผู้หญิงจะอ่านได้ดีกว่าเด็กผู้ชายเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้ยังพบว่าชายและหญิงแตกต่างกันหลายด้าน เช่น ทักษะ ทศนคติ ความสนใจ การแสดงพฤติกรรม จากการค้นคว้า ปรากฏว่าชายหรือหญิงสามารถเรียนรู้ในสิ่งต่างๆ ได้ทัดเทียมกันแต่การที่ชายและหญิงมีทัศนคติหรือความสนใจในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ ไม่เหมือนกัน เป็นเพราะชนบทรอบล้อมประเพณีของสังคม (จรัสลักษณ์ บุญยะกาญจน์. 2525 : 40) ดังงานวิจัยของ คลาร์ก (Clark. 1961 : 205) ที่พบว่า นักเรียนหญิงมีความสามารถสูงกว่านักเรียนชายในการใช้ภาษาและการสะกดตัว ส่วนงานวิจัยของ มอร์โร (Morrow. 1983 : 221 - 230) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมทางบ้านและทางโรงเรียนกับความสนใจในการอ่านของเด็กก่อนมูล ผลการศึกษาพบว่า เด็กหญิงสนใจหนังสือมากกว่าเด็กชาย นอกจากนี้ วลัยภรณ์ อาทิตยเที่ยง (2529 : 80) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนหญิงมีความเข้าใจในการอ่านสูงกว่านักเรียนชาย ส่วนนิสัยรักการอ่านนั้น ชายและหญิงจะมีนิสัยรักการอ่านแตกต่างกันหรือไม่เป็นสิ่งที่สิ่งที่น่าสนใจที่จะศึกษาต่อไป

3. นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ของโรงเรียนศูนย์รวมน้ำใจที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมแตกต่างกัน มีความตระหนักในคุณค่าการอ่านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนศูนย์รวมน้ำใจที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมในระดับ 2.50 - 2.74 และ 2.75 ขึ้นไป มีความตระหนักในคุณค่าการอ่านสูงกว่านักเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 2.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่แตกต่างกัน อธิบายได้ว่า เด็กที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมในระดับ ต่ำกว่า 2.50 นั้นมีความตระหนักในคุณค่าของการอ่านแตกต่างจากเด็กที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม ในระดับ 2.50 - 2.74 และ 2.75 ขึ้นไป ซึ่งสอดคล้องกับองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการอ่านที่ว่า การอ่านจัดเป็นงานประเภทหนึ่ง que เด็กจะต้องพัฒนาให้เกิดความสำเร็จ ซึ่งการพัฒนาด้านการอ่านนี้พบว่า เด็กบางคนทำได้สำเร็จและดีกว่าเด็กบางคน ทั้งนี้เนื่องมาจากระดับสติปัญญาที่ไม่เท่ากันนั่นเอง ซึ่งจากการศึกษาค้นคว้าได้ผลออกมาว่า ความสามารถในการอ่านและระดับสติปัญญามีความสัมพันธ์กันสูง กล่าวคือ เด็กที่มีสติปัญญาดีจะอ่านหนังสือมาก 3 ถึง 4 เท่าของเด็กที่มีระดับสติปัญญาปานกลาง (สุขุม เฉลยทรัพย์. 2531

: 141) โดยเหตุที่การเรียนรู้ในปัจจุบันกระทำโดยการอ่านเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นความสำเร็จทางวิชาการจึงมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับการอ่าน เด็กที่ประสบความสำเร็จในการเรียนสูง จะเป็นผู้ที่มีความสามารถในการอ่านสูง สำหรับเด็กที่ประสบความล้มเหลวในการเรียนส่วนใหญ่ เป็นผู้ที่ด้อยความสามารถในการอ่าน ดังงานวิจัยของ เบลน (Blain. 1983 : 125 - A) ที่ได้ศึกษาความแตกต่างระหว่างเด็กที่มีประสบการณ์และไม่มีประสบการณ์ในการอ่าน พบว่า เด็กที่มีประสบการณ์ในการอ่านสามารถทำแบบทดสอบความสามารถในการอ่าน การวิเคราะห์คำศัพท์ ได้คะแนนดีกว่าเด็กที่ไม่มีประสบการณ์ในการอ่าน

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การศึกษาความตระหนักในคุณค่าของการอ่านในครั้งนี้ ศึกษาเป็นรายกรณีเฉพาะ โรงเรียนศูนย์รวมน้ำใจซึ่งก็พบว่านักเรียนมีความตระหนักในคุณค่าของการอ่านสูง จึงเป็นแนวทางให้ครูได้พัฒนาและส่งเสริมนิสัยการรักการอ่านให้ดำรงอยู่ต่อไป หรือส่งเสริมการอ่านให้มากขึ้น เพื่อที่นักเรียนจะได้มีพัฒนาการที่ดีขึ้นกว่าเดิม
2. ควรมีการวิจัยลักษณะเดียวกัน โดยศึกษาจากนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้กว้างขวางมากกว่าเดิม

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยตัวแปรอื่นด้วย เช่น การส่งเสริมการมีนิสัยรักการอ่านของผู้ปกครอง สภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว
2. ควรมีการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างอื่นๆ ที่มีความหลากหลายกว่านี้ เช่น สังกัดกรุงเทพมหานคร สังกัดการศึกษาเอกชน สังกัดเทศบาล สังกัดการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อจะได้ทราบว่านักเรียนมีความตระหนักในคุณค่าของการอ่านมากน้อยเพียงใด เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้ครอบคลุมกลุ่มนักเรียนในอนาคต
3. ควรมีการวิจัยศึกษากับกลุ่มตัวอย่างในระดับชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1 และในระดับมัธยมศึกษา



บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรรณิการ์ จิตต์บรรเทา. (2539). ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเองและความคาดหวังในผลการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- กรเกษ พรหมดี. (2545). "เส้นทางในการสร้างสุขภาพจิตด้วยการฝึกสติบำบัดในวิถีแห่งการคลายเครียด ด้วยการฝึกสติบำบัด" ใน วารสารโรงพยาบาลจิตเวช นครราชสีมา.
- จินตนา ท่าสระ. (2530). การศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านและนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในโรงเรียนที่ได้รับและไม่ได้รับหนังสือหมูนเวียน. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- จวีลักษณ์ บุญยะกาญจน์. (2525). จิตวิทยาการอ่าน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ญาดา หลาวเพชร. (2544). บทบาทของบิดา บทบาทของมารดากับความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน; อรุณพันธ์ ชูชม และสุภากร ลอยด์. (2529). การส่งเสริมการอ่านในครอบครัวกับนิสัยรักการอ่านของเด็กวัยรุ่น. การวิจัยทางการศึกษา. 16(4) : 39-66.
- ดวงพร พวงเพชร. (2544). การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านจากครอบครัวของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ดัดดี, เจฟรี่ เอ. (2537). เคล็ดลับสร้างการอ่านดี อ่านเร็ว (เพิ่มความเร็วในการอ่านและการเรียนรู้ให้มากขึ้น) แปลโดย ครองงาน ไชยชนะสาร. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : เดลฟี.
- ทศพร ประเสริฐสุข. (2542). ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์กับการศึกษา. ในรวมบทความทางวิชาการ EQ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เดสก์ท็อป.
- ทวี มุขระโกษา. (2510). ทศนคติและความสนใจในการอ่านหนังสือของเด็ก อายุ 11-16 ปี. รายงานการสัมมนาเรื่อง หนังสืออ่านสำหรับเด็กกลุ่มอายุ 11-16 ปี กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- ทวีศักดิ์ เดชาเลิศ. (2528). องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

- เทอดศักดิ์ เดชคง. (2545). ความฉลาดทางอารมณ์จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ คำถาม-คำตอบ และกรณีศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน.
- นัดดา นำศรีเจริญสุข. (2536). การวิเคราะห์องค์ประกอบความเป็นนักอ่านที่ดีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- นันทนา วงษ์อินทร์. (2542). การพัฒนาอารมณ์. ในรวมบทความทางวิชาการ EQ. กรุงเทพฯ : เดสก์ท็อป.
- บันลือ พงกษะวัน. (2534). ยุทธศาสตร์การสอนตามแนวหลักสูตรใหม่. พิษณุโลก : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร พิษณุโลก.
- บุญชัย เกรียงบุรณันท์. (2534). ภูมิหลังด้านครอบครัวเกี่ยวกับความสามารถในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในและนอกเขตเทศบาล. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ประเทิน มหาจันทร์. (2530). การสอนอ่านเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. (2520). ทศนคติและการวัด การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอนามัย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- ประสาธ อิศรปิตา. (2523). จิตวิทยาการเรียนรู้กับการสอน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์กราฟฟิคอาร์ต.
- ปราณี รัตนัง. (2541). ตัวแปรคัดสรรที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดเชียงราย. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เปรมใจ บุญประสพ. (2545). ผลของกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ด้านการตระหนักรู้ตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านบางกะปิ สังกัดกรุงเทพมหานคร. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดุสิต ภูอินทร์. (2529). การพัฒนาทักษะการอ่านระดับประถมศึกษา. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการสอนกลุ่มทักษะ 1 (ภาษาไทย หน่วยที่ 1-8). พิมพ์ครั้งที่ 4. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 (2538) : 1.
- พาณี พิทักษ์. (2532). ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมการอ่านกับนิสัยในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (ประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพพรรณ อินทนิล. (2546). การส่งเสริมการอ่าน. กรุงเทพฯ : ชลบุรีการพิมพ์.

- ภทรินทร์ วิเศษจุตักดิ์. (2539). การประเมินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน หน่วย
ศึกษานิเทศก์ สำนักการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ยุทธนา ไชยจุกุล. การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์. ในรวมบทความทางวิชาการ EQ.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เดสก์ท็อป.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2523). พัฒนาหลักสูตรและการสอนมิติใหม่. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งเรือง.
- วิฑูรย์ รอดแย้ม. (2534). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 5. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิลาสลักษณ์ ชั่ววัลลี. (2541). การพัฒนาสติปัญญาทางอารมณ์เพื่อความสำเร็จในการทำงาน.
วารสารพฤกษกรรมศาสตร์.
- วลัยภรณ์ อาทิตย์เที่ยง. (2529). การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีลักษณะและภูมิหลังต่างกัน. วิทยานิพนธ์
ค.ม. (ประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ศรีรัตน์ เจ็งกลั่นจันทร์. (2538). การอ่านและการสร้างนิสัยรักการอ่าน. พิมพ์ครั้งที่ 3.
กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สเตเจอร์, ราล์ฟ ซี. (2526). ถนนสู่การอ่าน = *Roads to Reading*. แปลโดย สุนทร
โคตรบรรเทา. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- สมใจ ทองเรือง. (2537). กศน. จะรณรงค์ให้ประชาชนมีนิสัยรักการอ่านได้อย่างไร.
วารสารการศึกษานอกโรงเรียน ฉบับการศึกษาตลอดชีวิต. ปีที่ 16 ฉบับที่ 5.
- สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. (2521). เฉลิมพระเกียรติและรวม
พระราชนิพนธ์ พ.ศ.2510-2520. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า (พิมพ์ธัมมโร). (2517). บทสร้างนิสัย. พระนคร : แสงฟ้า.
- สมหมาย วันสอน. (2522). เจตคติและพฤติกรรม. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- สหทยา ชินสมบูรณ์. (2527). อิทธิพลของสภาพครอบครัวที่มีต่อการอ่านของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสายน้ำทิพย์. วิทยานิพนธ์ อ.ม. (บรรณารักษศาสตร์).
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สายสุนีย์ ศุกรเดมีย์. (2543). ศึกษาเปรียบเทียบเชาว์อารมณ์ของวิศวกร ครู พยาบาล
นักร้องและพระสงฆ์ที่ประสบความสำเร็จ. วิทยานิพนธ์จิตวิทยาอุตสาหกรรม
และองค์การ คณะศิลปศาสตร์. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2518). รายงานการวิจัยประสิทธิภาพของ
โรงเรียนประถมศึกษา ความเสมอภาคของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยแบบเรียน.
- สุขุม เฉลยทรัพย์. (2530). การส่งเสริมการอ่าน. ปทุมธานี : ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์
คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์ใน
พระบรมราชูปถัมภ์.
- _____. (2530). นิสัยรักการอ่านรากฐานของการพัฒนา. กรุงเทพฯ : จันทรเกษม.
198 : 26-32.
- สุนทร แก้วลาย. (2512). การส่งเสริมการอ่านเพื่อปลูกฝังนิสัยรักการอ่านและการเรียน
ด้วยตัวเองซึ่งอาจารย์และบรรณารักษ์จัดให้แก่นักศึกษาในวิทยาลัยครู.
ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- เสริมศรี หอทิมาวกุล. (2529). การพัฒนาทักษะการอ่านระดับประถมศึกษา (1).
ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการสอนกลุ่มทักษะ 1 (ภาษาไทย หน่วยที่ 1-8).
ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- อภิภูชลิต พุทรมาศย์. (2531). การเปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านและการยืมหนังสือของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน.
ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- อังคณา กล่อมฤทธิ์. (2531). ความอยากรู้อยากเห็น นิสัยรักการอ่านและคุณสมบัติ
ส่วนตัวบางประการของนักเรียนที่ใช้ห้องสมุดมากและนักเรียนที่ใช้ห้องสมุด
น้อย. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.
- อุทัย แก้วขาว. (2515). ความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างความคิดรวบยอดและการอ่าน
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา).
กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- Alexander, Douglas Graham. (1982). "Dimension of Reading Attitude of Primary
Students" *Dissertation Abstracts*. 1982, 44(7) : 124-A.
- Bandura, Albert. (1982). *Social Learning Theory*. Englewood Cliffs, New Jersey :
Prentice Hall.
- Bandura. (1982). *Self-Difficacy Mechanism in Human Agency*. *American Psychologist*.
37(5) : 122-127.
- Bandura, Albert. (1986). *Social Foundations of Thought and Action : A Social Cognitive
Theory*. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice-Hall.

- Blain, Heather Ilence. (1983). "A Case Study Comparison Between Early Readers and Non-Early Readers," *Dissertation abstracts*. 44 : 125-A.
- Clark, Willes w. (1961). "Boys and Girl Are the Significant Ability and Achievement Differences," *The Journal of Education Research*.
- Durschmidt, F.J. (1998). *Dissertation Abstract International*. 38 : 3953 – A.
- Eysenck, H.L. and Arnold, W. (1972). *Encyclopedia of Psychology*. London : Search Press.
- Goldman, D. (1998). *Dictionary of Education*. New York : McGraw-Hill Book
- Harmcheck. Don E. Encounters with the Self. New York : Hot.
- Mayer, J.D. and Salovey. P. (1997). *What is emotional intelligence? P.Salovey & D. Sluyter (Eds.) Emotional development and emotional intelligence : Educationa implication*. New York : Basic Book.
- Marsion, Emily Wright. (1982). "A Study of Variables Related to Voluntary Reading Habits of English Graders," *Dissertation Abstracts*. 43 : 1486-A.
- Morrow, Lesley Mandel. (1983). "Home and School Correlated of Early Interest in Literature" *Journal of Educational Research*. 4(3) : 211-230.
- Neuman, Susan B. (1986). "The Home Environment and Fifth Grade Student Leisure Reading" *The Elementary School Journal*. 86(3) : 335-342.
- Runes, Dagobert D. (1971). *Dictionary Philosophy*. New Jersey : Littlefield. Adams and Co.
- Tapia, Martha Luisa. (1990). *A study of Relationship of Emotional Intelligence Inventory (Intelligence Test)" DAI-A 59/09*.
- Unesco. (1972). *Book Development in Asia : A Report on The Production, Distribution of books in the Region"* Bangkok : Unesco Regional office for Education.
- Wolman. Benjamin B. (1973). *Dictionary of Behavior Science*. London : Litton Education Publishing Inc.



ภาคผนวก ก
จดหมายเชิญผู้เชี่ยวชาญ





ที่ ศธ 0519.12/3036

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุปุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๘ มีนาคม 2548

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวพัชรนันท์ สุขมา นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “ความตระหนักในคุณค่าการอ่านของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 กรณีศึกษาเฉพาะโรงเรียนสุนัทร่วมน้ำใจ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์สนั่น มีจันทร์หมาก เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์เสงี่ยม แสงโชติ อาจารย์วินัส กังสุกุล และ อาจารย์สุทธิสินี อินช่อน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามความตระหนักในคุณค่าการอ่านของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 กรณีศึกษาเฉพาะโรงเรียนสุนัทร่วมน้ำใจ

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามให้ นางสาวพัชรนันท์ สุขมา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-9410467

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามที่ใช้ในการทดสอบ



ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของนักเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบแบบสอบถามต่อไปนี้ และทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ที่ตรงกับความเป็นจริงเพียงคำตอบเดียว

1. เพศ☐ ชาย☐ หญิง**2. คะแนนเฉลี่ยสะสมของนักเรียนในภาคเรียนที่แล้ว**☐ ต่ำกว่า 2.50☐ 2.50 – 2.74☐ 2.75 ขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความตระหนักในคุณค่าของการอ่าน คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้เป็นการแสดงความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อคุณค่าของการอ่านหนังสือ ให้นักเรียนอ่านข้อความโดยละเอียด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่มีข้อความตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุดเพียงช่องเดียว

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	เห็นด้วยกับข้อความมากที่สุดหรือเกือบทั้งหมด
เห็นด้วย	หมายถึง	เห็นด้วยกับข้อความ
ไม่แน่ใจ	หมายถึง	ตัดสินใจไม่ได้
ไม่เห็นด้วย	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยกับข้อความ
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยกับข้อความมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1	เมื่อมีโอกาสเราควรแนะนำเพื่อนให้อ่านหนังสือ					
2	การอ่านหนังสือเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์					
3	นักเรียนจะมีความสุขเมื่อได้อ่านหนังสือ					
4	การอ่านหนังสือช่วยพัฒนาสมอง					
5	การอ่านหนังสือสามารถทำได้ทุกที่					
6	การอ่านหนังสือเป็นการสร้างเพื่อนใหม่					
7	การอ่านหนังสือเป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างนักเรียนและครอบครัว					
8	นักเรียนคิดว่าคนที่อ่านหนังสือมากเป็นคนฉลาด					
9	การมีร้านขายหนังสือใกล้ๆ บ้าน ทำให้นักเรียนอยากอ่านหนังสือมากขึ้น					
10	การให้เพื่อนยืมหนังสือเป็นการส่งเสริมให้เพื่อนมีนิสัยรักการอ่าน					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
11	คุณค่าของหนังสือไม่ได้ขึ้นอยู่กับราคา					
12	การอ่านหนังสือบ่อยๆ จะทำให้นักเรียนเกิด ความอยากรู้อยากเห็น และอยากอ่านมากขึ้น					
13	การมีผู้ปกครองที่ชอบอ่านหนังสือทำให้นักเรียนเกิด ความอยากรู้อยากอ่านหนังสือมากขึ้น					
14	เพื่อนมีส่วนช่วยในการสร้างนิสัยรักการอ่าน ให้กับนักเรียน					
15	ครูมีส่วนช่วยในการสร้างนิสัยรักการอ่านให้ กับนักเรียน					
16	การอ่านเป็นการสร้าง “คนเก่ง”					
17	หนังสือจะมีคุณค่ามากขึ้นเมื่อมีคนอ่าน					
18	กิจกรรมส่งเสริมการอ่านในโรงเรียนส่งผล ให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน					
19	การอ่านเป็นส่วนหนึ่งของการพักผ่อน					
20	ผู้ปกครองมีส่วนช่วยในการสร้างนิสัย รักการอ่านให้กับนักเรียน					



ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	พัทธนันท์ สุขมา
วันเดือนปีเกิด	10 ธันวาคม 2516
สถานที่เกิด	จังหวัดแม่ฮ่องสอน
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	47/11 ซ.วิภาวดี 42 แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	พนักงานบัญชี
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	บริษัทไวส์ แอสโซซิเอทส์ จำกัด 47/11 ซ.วิภาวดี 42 แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2535	มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบริพัตรศึกษา
พ.ศ.2545	ค.บ. (การประถมศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
พ.ศ.2548	กศ.ม. (การประถมศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร